N° 6135

folia continens 65

compactura munitus m. Augusto 1904

Wielkiego Księstwa litewskiego
i żmudzkiego Kronika.
(pisana po r. ~~15~~ 1544.)

Dar pułkownika Jochera z Wilna w r. 1880.

doręczone działowi rękopisów w październiku 1902

Wielkiego
kięstwa
litewskie
go i żmodskie
go kronika

Z narodzenia sina bożego od ducha świętego
Stalo się z błogosławień-
stwa dziwice pannieńska-
rien spoczątku stworze-
nia świata bożego lata
pięć tisiąc pięćset dwa-
dzieścia i sześć 5526
Jednego czassu państwa
rzimskie bilo pot Cesarzem Augustem kto-
ri nietilko iednemu rzimu ale i wszitkiemu
Świątu panoval iakosz villeni pisano czassu
cesarstwa augustovego gdi sin boży naro-
dził, a czassu Tiberiia cesarza wtorego po
Auguście nakrziżu volną męka przyjął dla
zbavienia i odkupienia rodu człowieczego

2

Za ktoregosz tiberiussa wszitki rzeczii pro-
rostwa popelniwssi. powstawssi smartwij
i wstąpil do boga i siadl naprawici boga
oycza. skąd dnia sądnego ma przidz sądzic
ziwich i martwich i od dać kazdemu wedla
zasluzi iego. I posmierci Tiberiussa ce-
sarza bil cesarzem agiusz a po agiussie
klaudiusz a po klaudiussie krolewal sin iego
Neron. ktori nero bil pan okruthni a nie-
ustawiczni matką swą i doctora swego
nawissego seneca, przes zadnej przicziny
ku smierci przi prawil i nakilka kroć mia-
sto rzimskie kazal zapaliwać ani dla cze-
go inssego iedno dla tego ze bi się themu
dziwowal. a pozeszeniu tego mial. xiązęta
i panom rzimskiem slachcie i wszitkiemu
pospolstwu krziwdi i ucziski wielkie czinil
dla czegosz kazdi poddani iego i dla wiel-
kiego okrucienstwa i nieustawicznosci ie[go]
niebil nigd pewien ani przespieczen imie-
nia abo skarbow ale i zdrowia swego. a
tak kazdi opuszczaiąc imienia i skarbi ucie-
kali do rozmagitich ziem nasladuiąc spra-
wiedliwosci wpokoiu. gdzie iedno xiąże
rzimskie Imieniem paleman ktori bil cesa-
rzu Neronu krewni zebral się z zoną i zdzie-
czmi swoiemi i sskarbi sktorim pięcz seth
sliachti z zonami i zdziatkami i z wielkie-
mi silami ssolą wziąwssi iednego astro-
noma. szli wkorabiach morzem gdzie bi
sobie nalezli ziemią miesze slusne gdzie
bi się mieli posadowić a miąszkac spokoiem
A sniemi sliachti bilo czteri rodzaie nawisse
Imieniem. Skitaurg. Skolumnus

Cesarz Neron okrutny za którego sroga była persekucia

od niego poczatek narodu Litewskiego idzie

A tak oni niemali czasz po morzu chodząc prziszli miedzi ziemskiego morza i poszli do rzeki do szuma i tą rzeką szumą weszli wmorze occean i morzem occeanem doszli do vscija gdzie rzeka niemien wpada wmorze occean, potim poszli rzeką niemnem w vierzch asz wmorze niemnove a dla tej przi czini to morze niemnove nazivas się, isz w to morze niemien wpada a dwanascie ma vscia a kożde się zovie imieniem osobnim miedzi ktoremi dwanascie vsciami iedno się zovie vscie imieniem kilija i poszli tim vsciem w vierzch czalego niemna gdzie on sam w iednim miesczv ciecze w vierzch niemna i poszli do rzeki dubissi gdziesz w szredssi wtą rzeką dubissą nad nią nalezli gori visokie i na onich gorach rawnini vielkie i dąbrovi roskoszne i rosmaijtemi okwitosciami napelnione a zwierząd roznijch rodzaiv, to iest, napiervej Turow, zbrow losij, ieleni, sarn, rissi, kunicz, bialek, gronostaiow i inich rosmaitich rodzaiow. i tu tesz wrzekach vielka okvitosć rib niepospolitich isz nietilko tich rib ktore się wtijch rzekach plodzą ale mnostwo rib rosmaij tich i dziwnich przichodzi zmorza za thą przicziną isz niedaleko vscie niemnove gdzie niemien wmorze wpadiva nad ktoremi rzekami na dubissą i nad niemnem i nad nią rotąm się posiedlili i poczali się rozmnożivać a ono miąszkanie nad themi rzekami barzo się im spodobalo i nazvali thą ziemią zmudź

nad Rzeką Dubissą byly Turowowie zwierzęta

skąd nazwisko Zmuydzi

O xiązęciu palemonie o iego trzech sinijech

Xiądz palemon urodził trzech sij-
now. Starssi bork. drugi kunas
trzeci spera. Starssi sin bork u-
czinił zamek na rzece ... iurze i zło-
żono imię tego xiązącia pospołu z rzeką
isz imię rzece iura a xiązęciu bork i naz-
wał ten zamek iurbork. A wtóry sin Ku-
nas priszedł na uscie rzeki nieviezi gdzie
ona wpadiwa w niemien a tam uczinił
zamek i nazwał go imieniem swojim ku-
naszew A trzeci sin spera szedł daley w
pusczą po wschodu słończa i przeszedwssi
rzeką nieviezą i rzeką świętą a trzecią
rzeką Czivuinta nalasł ieziorо lukali i
rosmaijtem drzevem okraszone gdzies to
z lubiwssi sobie nat tim ieziorem posiedlił
się i tho iezioro nazwał imieniem swoijm
Spera i panował wiele lath i był barzo łas-
kaw na poddane swoie. Potim umarł bes
płodu i poddani iego miłuiącz wedla rzims-
kiego obiczaija uczinili bałwąna i nazwali
Sperą na pamięcz iego. Potim onij ludzij
miaszkaiącz około iego poczęli iemu offiari
czinicz i za boga iego miecz. A potim gdi
ten bałwąn skaził się i onij tho iezioro ij
miesce chwalili i mieli za boga a ponijm
miedzi sobą pana nimieli i miaszkali bes pana

Rzymski obyczay czynic sobie Bałwany

O xiązęciu borku sobie rie iego kunasie

Po malich czasiech umrze brat iego kto-
ri miaszkal na jurborku niemaiącz
dzieci i brat iego kunas vezmie i tą
cząść iego brata swego borka i za-
mek iurbork i wtei cząści iego będzie pano- Kunas X Zmi 2
val i ono xiążę kunas mial duu sinu ie-
dnego kiernussa a drugiego kimbutá i pa- Syna 2 Kiernus y Kimbut
nuiącz iemu w ziemi zmodskiej począl sie
mnożić i rosszerzać i vichodzić na rzeka vie-
liją ziemie zavielskie i przeszedwssi rzeką s-
vietą i nalasl miesce vietmi piąkne i spodo-
balo się iemu to miesce barzo i on tám posie-
dlil sina swego kiernussa i nalazlo się tho X Litt Kiernus I
miescze po kiernusie kiernovo a potim
kunas umrze ponim sin iego kiernus pocz-
nie panovacz na wszitkiej ziemi zavielij-
skiej pogranicza lathiosska i pozavieliiskij
braslaw, asz po dzwiną rzeką, a brat iego Kimbut X Zmi 3
kimbuth na jurborku i na kunasovie i na
wszitkiej ziemi zmodskiej. a wten czasz
kiernus panoval a lud iego za vielią osie-
dli i gravali na trąbach dubasnich ij naz-
val ten kiernus brzeg swim jązikiem wla-
snim po lacinie littus gdzie to iego ludzie
mnożą się i trabi czo na nich igraiją tuba Począteк na zwiska Litwy
i dal imią tim ludziąm swim iązikiem pola-
cinie zložiwssi brzeg z trabą littus tuba a
prosci ludzie nieumieli zvać polacinie i po-
cząli zvać prosto litwa i od tego czasu po-
cząlo się zvać panstwo litewskie i zmods-
kie i množić od xiążąt vielkich. kiernus pa-
noval na litwie a xiądz kimbuth na zmodzi
i niemali czasz panovali i žili miedzi soba
w pokoiu a xiadz kiernus nimial sinow

Tilko iedną dzcezką imieniem poiątry i będąc
on w starosci swei niechcząc panstwa swe°
od doczki swoiei od dalicz i przijął do nieij
zięciem sobie uczinił skitaurussa imieniem
swim kirussa sina douspankow · z dzievialto=
va a sam vmrze A ponim poczcie xiązić
na ziemi litewskiei ten zięć iego skitaurg
kirus · T kimbuth panuiąci na zmodzi um=
rze i sina swego montwilá zostavil na xią=
stwie zmodskim i montwil viele lat pano=
val na zmodzi i miał dwu sinow iednego
mianovano Erdwil a drugi kiriment albo vikant

O xiązęciu Monthwile kimbutovim sinie

rubro

Tassu panovania montwilovego po
wstal czar batijei i szedl na ruską
ziemią i wszitką ziemią ruską zvoi
ioval i xiązath ruskich viele posci
nał a inssich w polon poviodl i stolecz wszit
kiei ruskiei ziemi i zamek kijow spalil i
pusti uczinil · a xiądz vielki kijowski z moci
iego zbiegl s kijova na zamek czernichow
i potim doviedział się i zamek kijow spalon
i wszitka ziemia ruska spustossoná i ludzie
miąszkali bes paná i zovią się druczance
i on zebrawssi się z ludzmi i szedl ku odrucz
ku i ziemią odruczką posiadl i zamek druczk
zarabil i nazval się vielkim xiązęciem drucz
kim · a w tin czasz doviedział vielki xiądz
montwili z modską i ruską ziemią spustoszo
ną i xiądz ruski rozegnan i on dawssi

voijsko sinu swemu erdwilu i posłał snim panow swoich radnich. Napiervey skolumnow kumpia. drugiego z arsusinow. Iuliana. A trzeciego zrosz graussa. i zaszli za rzeką niemen i nalezli vecztereeh milach od rzeki niemna gorą piąkną i spodobalo się ijm i. vczinili na nieij zamek i nazuali go nouogrodek i vczinił sobie xiądz vielki stolecz wnim i nazual się vielkim xiędzem nouogrodskim i szedwssi znouogrodka i potim szedł zarąbil zamek grodno i szedł do brzescia i nalasl brzescie. drogiczin. mielnik od batija spustoszoni i skazoni a on thi zamki zarąbil i począł nanich panovac i potim vmrze xiądz vielki montwil zmodskij. A ponim siadł na vielkim xięstwie zmodskim vikinth. a drugi starssi sin iego erdwil i pocznie panovac na nouogrodku i na tich vissey rzeczonich zamkach i podaual panom swim ktorzi sniem viszli ostrovi i puszcze Dal kumpiu ostrow okolo rzeki oszmianij ktori teras zovie się oszmiana i wszitkij prisłuchaiące ku oszmianie czo teras xiąza i panovie wpoviecie oszmianskim ~~prziłuchaią~~ trzimaiją A gijksrevi dal ostrow ktori ponim nazuan iest gijkszijski i wszitki prisłuchaiące wpoviecie gijkssiskijem A granzu dal ostrow ktori iego imieniem nazuan granzijski i skumpia narodził się gastolt A zeijkssa narodził się dovoijno a zgrauza narodził się montwid i wrocil się nazad

glossa

glossa kijsijski

Poczontek Familiy Gasztołdowey z Kumpia, ktoremu dano Oszmiane

O kiążęciu vikincie I erdwile

rubro

Wikint X. Zm. rubro

Panuiaci vielkiemu xiądzu Vikintu
wzmodskiey ziemi a Erdwilu w
nowogrodku i wtich vissey rzeczo-
CXXXV nich zamkach i zatim umrze xiądz
vielki vikint i ponim pocznie panovacz

Zivimbut Xiązę Litw. y Zmuydz

zivimbuth xiądz litewski obiema thimy
xiąstwi litwą i zmodzy Erdivil na no
†
wogrodku na wszitkich tich vissei rzeczo-
nich zamkach i viele lat panovawszi Er-

Michayło X. Ruskie po Erdziwile

divil natich zamkach umrze a ponim pocz-
nie panovac sie iego michailo

O xiązeciu vielkim Michale

glossa rubro

(oicza swego)
Po smierci xiądz vielki michal ze-
CXXXI brawszi voysko swe i szedl na za-
mek poloczk. ludzie poloczanie kto-
rzi viecznie czasz zili iak vielki nowogrod
i pskow i napiervey priszli ku brodu
ich rzeczonemu horodziec. y muze polo-
czanie hupki swemi potkali ich pot ho-
rodcem i vielki boy medzi soba czinili
I pomoze bog vielkiemu xięczu michailu
i pobil muze poloczani na glova i zam-
ki ich popalil horodziec i porod poloczk
vezmie. i ostal vielkim xiądzem poloczki
I będącz iemu vielkim xiędzem nowogrod-
skim i poloczkim i panoval viele lat y
umrze i ostavil dwu sinow po sobie jedne-
go

Skirmunt X. Nowogr.

skirmunta a drugiego kinvila. I skirmont
pocznie panovac na nowogrodku a kinvil

Ginwil X. Polockie

na poloczku i poimie kinvil doczką u viel-
kiego xiędza twirskiego u borisa imieniem

Marija dla ktorej okrcil się w ruską via-
rą, i dali imią iemu boris. i ten kinvil
rzeczoni boris vczinil zamek na imią
swe a zval go borisow i będącz na rusi:
nem bil barzo nabozni. vczinil cerkiew
kamienną w poloczku swętego zophiego
a drugą świętego spassa w vierzch rzeki
poloti od zamku wpolmile. Trzecią cer-
kiew monaster na bielczici swiętego bo-
rissa i hleba panuiący iemu w poloczku bil
łaskaw na poddanich swich i dal im podda-
nim swem volnosć vieczną mieć wzvoni
zwonicz potemu się sprawovać iako w viel-
kim nowogrodzie i pskovie. Czo xiądz bo-
ris miał sta żoną sina rochovolada na-
zvanego vasila panim pocznie panovacz
sin iego vasil w poloczku a sam vmrze
A xiądz vielki vasilej mia sina Glebana
poloczku i doczką paraskovieią ita docz-
ka paraskovieia obieczala dzievicztwo swo-
ie zachovać w czalości do zivota swoiego
i pospieszila się wcerkie w monaster świę
tego spasa nat polotą rzeką i miąszkała
tam siedm lat slużąc bogu i xięgi pisząc
Na cerkiew. A potim się sebrala do rzima
w rzimie miąszkaiącz boga służila pil
nie i miąszkala kilka lat i okrcila się, kto
rą nazwąno święta praxedis a poruską
paraskovieiją, ktorej w rzimie i kosciol
zbudovan naimie iej świętej i tamże ią
polozili 7 brat iej xiądz hleb wmladich
leciech panovawssi wpoloczku nieviele
lat vmrze i polożon bil v swiętego zo-
phiego wpoloczku zojcem swim wgrobie iedni

Kinwil fundo-
wał Cerkwie
w Połocku

Wasil X Połocki

glossa

ktore iest Swię-
ta Praxedis

I polorzanie poczęli się po temu sprawowac iak w vielkim nowogrodzie i vepskowie a pana nat sobą nimieli i wrocil się nazwspat

vedro

O xiążęciu skirmuncie

vedro

Skirmuntu panuiąci na nowogrodzie i xiadz mscislaw luczki i pinski poczmię valkę s xiądzem skirmuntę chcząćgo vipędzic zojczizni swej z brzescia, zmielnika z grodna i znowogrodka. I skirmunt posle poslow swoich do vielkiego xiędza litewskiego ktori viszedl skitaurussa do zevimbuda proszącz go abi mu dal pomoc naprzeciwko rusi. I xiądz xiądz vielki litewski zivimbut posle mu na pomoc sina swego starszego kukovojta, zewszitkiemi silami litewskiemi i zmodskiemi. I poidzie xiąze vielkie skirmont skukovoitem i zewszitkiemi silami naprzeciwko mscislava xiądza luczkiego i pinskiego. I na tej stronie rzeki iaseldi porazil xiądz skirmont xiądza luczkiego i pinskiego i wszitką vadą iego ruską iedno xiądz mscislaw w malej druzinie ludzi sam wbiegl wzamek luczko, A xiądz vielki skirmont wziąl zamek pinsko i zamek turow. I wsplakawssi ruś z vielkim placzem isz tak wszitci są okrutnie pobitzi od bes viernej litwi. I xiądz vielki skirmont sina vielkiego xiędza litewskiego zivimbuda kukovoita czestowawssi i obdarowawssi niezliczona vielkoscią darow zlota zrebra i rissemi konmi odpuscil paczrivie do oicza iego vielkiego xiędza zivimbuda

xiądz iterum

I malo pzi onczu pomiaszkawssi, potym vielki xiądz litewski i zmodski umrze zi vimbuth. a sin iego kukovoit siadl na vielkim xiastwie litewskim i zmodskim

Kukowyt X L y Zm 2.

rubro

O czarze zawolskim bolokl[a]ie

rubro

Biedarz na ten czasz czarem zavolski imieniem czar boloklai i przisla[ł] poslow swich do vielkiego xiędza skirmunta bi mu dochodi iego daval i bachmati iego choval potem zamkom potemus iako stich zamkow vichadzivali zaprzotkow iego xiązath ruskich. I xiądz vielki skirmont niechcial się pot to poddac i tim poslom iego, nosi gabi vssi kazal po obrzezivac i do niego od pusci[l]. i ten czar na latho zebrawssi się z vielkiemi silami i ordami tatarskiemi i szedl na ruską ziemią i viele zlego naruskiej ziemi poczinil a xiądz vielki skirmonth zebrawssi wszitko vońsko swoie i potkal się po nagranici swey w kondąnovie i porazil iego czara i wszitką votą tatarską pobil, i samego czara vbil i zvicią stwem vielki szedl na ruską ziemią i wziąl zamek mozir czernithow, starodup, koraczew i powszitkie mi wczalosci zviciąstwo odzierzawssi wrocil się nazad. I mial xiądz vielki skirmot sinow trzech. starssi fronat drugi lubiort trzeti pisimont

Troynat Lubart Pisimont

rubro

O trzech synowech skirmontowich

Synowie Skirmonta X Ruskie

rubro

Kxiądz vielki skirmont w vielkiey s

Karnczew

starosci swei vmrze. sin iego siądzie subiort na koraczevie. I nazval się xiądzem koraczewskim. a pisimont na turovie. a tronath na nowogrodzie i panowali na tith zamkach viele lath i wrocil się na zad

O matce kukovoitovei. I o samem kukovoitcie

rubro

rubro

W tith leciech matka kukovoitova xiędza vielkiego zivinbuda vmrze poiata w vielkiei starosci swei. a xiądz vielki kukovoith miluiącz matkę swą i vczinil balvąna na obrasiei czimiącz pamiątką i postavil tego balvana imieniem matki swoiei poiati wiszci iezioro zosli. ktori obras chwalili i za boga mieli tą poiatą. I potim ten balvąn zgnil i natim mieszczu lippi virosli ithi lipi chwalili i za boga ich mieli naimię thei poiati asz i do tego dnia. Zatim xiądz vielki litewski i zmodski w vielkiei spraviedlivosci mającz poddanich swoich miluiącz i sąm kukovoith vmrze i zostavil po sobie sina na vielkim xięstvie litewskim i zmodskim vtenusa ktori sin miluiącz oicza swego kukovoita i vczinil balvąna na pamięcz oicza swego i postavil go na gorze iednei nad rzeką swiętą niedaleko dzivialtova ktoregosz chwalili i za boga iego mieli a potim ten balvąn zgnil i tam gai virosl i ludzie ten chwalili i nazvali go imieniem pana swego kukovoitem

Bałwan Poiaty Kreszczy za Boga chwalili opatym lipy

Vtenes [illegible]
Vzmi. 3.

Drugi Bałwan nad Niedaleko Dziwialtowa nazwany Kukowojt

O czaru kurdasie zavolskim

Rubro

O wielkim Czaru kurda sie zavolskim tatarskim

r.

Elonat panuiąc na nouogrodzie
wten czasz czar zavolski kurdas
powstal, i z vielkiemi silami ta-
tarskiemi na ruską ziemią. I xiądz
Tronata sebral sie z bracią swą z xiądzem
pisimontem turowskim a s xiądzem lubior-
tem koraczewskim, i ze wszitkiemi silamij
z ktemu obeslal sie s kiązati ruskiemi. z
xiądzem siemionem, a z xiądzem daniłem
mscislawskim i swiatoslavem kijewskijm
I sakopiwssi sie z iednego szli przeciwko cza-
ra kurdassa i wszitkiej roti iego zavolskej
I potkali sie snim za mozirem na rzere
okuniewczi i vderzili vphami miedzi soba
I trzimili boij lud od poranku asz do vieczo-
ra. I pomoże bog vielkiemu xiądzu tronatie
i xiądzom ruskim isz czara kurdassa i wszit-
ko voijsko na glową pobili ledwie sam czar
w maleij druzinie vciekl. A wtim boiu dwuch
bratow vbili. xiądza pisimonta turowskie-
go a xiądza lubiorta koraczewskiego, xią-
dza siemiona sina druczkiego michaila xią-
dza danilowego sina luczkiego Andrzeija
I innich boijar viele vbili. A xiądz vielki tro-
nath zwiciąstwo otrzimawssi i dobitku viel-
kiego. zlota i srebra. kamienia. pereł szat
dobrich nabrawssi wrocil się nazad. A xiądz
ruski takze do swego odeidzie. Panuiąc
xiądzu tronatu niemalo lath vmrze i osta-
vi sina swego po sobie na vielkim xięstwie
Nouogradskim Okimonta. I okimont niema:

la

Panovawssi vmrze i po zostavi po sobie sin
na rinkolta na vielkim xiąstwie nouo
grodskim i panuiącz rinkoltu nie malo
lat wnouogrodku i navielu zamkach ru
skich. i vczinia zmową miedzi sobą xią
zata ruskie. poczac valką przeciw vielkie
go xiedza rinkolta chczącz go zegnacz zoy
czizni swoich z zamkow ruskich. napier
vey swiatoslaw kijewski a lew volodimir
ski i dmitr druczki zsbrawssi się czemi
vphami swemi i poszli przeciw vielkiego
xiedza rinkolta i vzieli czi rusci xiązata
tatar na pomocz sobie od czara zavolskie°
nakilka tisiącz tatar A xiadz vielki rinkolt
potkal ich na rzece niemnie namohilney j
vczinil sniemi boy vielki i bili się miedzi
sobą vielmi moczno poczawssi zrania asz
do vieczora samego. J pomoze bog vielkie
mu xiedzu rinkoltu isz xiązat ruskich wszit
ką pomoc ich i ordą tatarską na glową po
razil i sam swierąstwu odzierzawssi z viel
kim veselim i dobitkiem zlota i srebra i
skarbow wroczil się nazad i szedl do nouo=
grodka i roznie moze się i vmrze bes plodu
to się dokonal plod xiązęcia palemona
rzimskiego A drudzi poviedaią iakobi ten
rinkolt prziszedwssi zonągo pobuiu do no
uogrodku i bil wnouogrodku i v robil
sinow trzech i zostavi po sobie na vielkim
panstwie nouogrodskim i ruskim voysz
vilka i sam vmrze i no othim voyszvilku
daley niepisse temu koniec

Koniec famili Palemona

O xiązaciu litewskim

rubro

Swintorozie Linie Utenowe

Po smierci rinkoltowei · panowie za
luiącz pana swego przirodzonego
xxxiii I wzieli sobie hospodarem vielkie
xiędza litewskirgo i zmodskiego sina vte=
nussowego Skitaurussa swintoroha · i ma
lo panowawssi Swintorohu na nowogrodku
i na ruskich zamkach · i otiecz iego xiadz
vielki litewski i zmodski umrze vtenus
A sin iego swintorog, po smierci oijcza swo
ie poczniе panowacz na vielkim xiastwie li
tewskim, zmodskim, nowogrodskim, i ruskim
I vrodzi swintorog sina skirmunta, j obie
rze sobie vielki xiadz swintorog miesczе
na puszczi barzo czudne podle rzeki vieliiey
gdzie rzeka vilna wpada w vieliią, I pro
sil sina swego skirmunta, a na tim mie
sczu bilo zgliszcze vczinione gdzie bi go
vmarlego spalono · i przikazal sinu swe
mu abi go po smierci na tim miestzu
gdzie bi iego szcgl wszitkich xiąząt litewskich
i znamienitich bojar palono bilo azebi
nigdzie indziey ciala vmarlich niebili zżo
ne tilko tam · bo i przet tim zegali ciala
vmarlich na tim miesczu ktori gdzie vm
rze i przikazawssi ti slova sinu swoie
Skirmunto vielki xiadz swintorog ivmrze

O vielkim xiedzu lite wskim Skirmuncie

Vielki xiadz Skirmunt zostal po oijcze

domus katour 2
Swintorok
pierszy w X Litt
y Zmoy. Xzie
y Ruskie. Xząże

4

Syn Skirmunt

miejsce żałobne
obrał do spalenia
ciała swego

Skirmunt
w X Litt Żmuy 2
y Ruskie

Swin na vielkim xięstwie literoskim z
modskim i ruskim i podlug oycza swego
przikazania na tim mieszczu na uscie rzeki
vilni gdzie w vielyą wpadiva vczinil z
hliscze tamze y zezegl oycza swego, i konia
iego na ktorim iezdzival i szatha iego kto-
rą noszival i milosnika iego na ktorego
on bil laskaw. sokola i charta iego z
zegl. y od tich czasow xiąza vielci litew
sci i boiare ciala ich tam palili. a dla teo
to mieszcze od tich czaszow przezvano swin
toroga naymie tego vielkiego xiedza.
A kiedi ktorego vielkiego xiedza literos-
kiego abo pana spalono ciala ich tegdi
kladli przi nich pasnokti risie abo niedzwie-
dzie dla tego isz viara ta mieli isz sądni
dzien mial bic i tam znamionovali se-
bie isz bi bog mial przidz i sadzic siedziec
na gorze visokiey i sadzic zivich i mar
twich na ktora gora bedzie trudno w
nie krom tich pasnoktow risich abo nie
dzwiedzich i dla tego ie pasnokti kladly
vedla ich na ktorich mieli na tą gora lesc
i na sąd do boga idz a tak acz kolvie po-
ganie bili, a wzdi sobie znamionovaly
w boga iednego vierzali isz sadni dzien
mial przid i vierzili z martwostach ie
dnego boga ktori ma przidz sadzic zi-
vich i martwich

Zwyczay pogański przy pogrzebie

Plona

Wiara Litew ska o sądzie Bozkim

O Mużach Latiholskich iako prziszly wzmodz

rubro

Zpanujący vielkiemu xiezczu skirmuntu
zebrali się muze Latihola ktorzi

Zebrali się mużę Latihola ktorzi siedzieli
nat brzegiem morskim Occeanem morze:
i szli wziemia zmodska, i szkodi vielkie po-
czinili i krwie rozliamie i ludzi zmodskich
od nich viele sginęlo. A xiadz Skirmunt
zebrawssi się ssilami swemi i poijdzie na
nich wziemia ich samich i ich poscinal
i insich wpolon viwodl i ziemia ich pu-
stą vczinil i w ten czasz po vigenaniu
xiedza vielkiego Skirmunta z ziemi la-
tiholskien przeszli niemci z zamorza do tei
ziemi latiholskieij i tą ziemia osiedli i pa-
nij lathiholskiemi zostali i nazvali się
Afflanti. A potim vielki xiadz Skirmunt
zostavi dwu sinow trabussa a kolikina
Trabusz pocznie panovacz wziemi zmod-
skieij-litewskiei i ruskieij i panoval viele
lat i vmrze. I pocznie panovac ponim sin
iego roman. Pomalim czasie vmrze xiadz
vielki zmodski trabus strij xiadza romanow
A pocznie panovac xiadz vielki roman na
ziemi zmodskieij-litewskiei i ruskieij. A
roman vrodzil piec sinow. Starssi Nari-
month. drugi domonth. Trzeci Olsza. Cz-
warti Biedrus. piąti Troidzien

O piaciu sinich romanowich

Po smierci vielkiego xiadza roma-
na pocznie panovac sin iego
starssi Narimont i vczinil za-
mek kiernowo i znass znowo-
grodka stolec do kiernova i poczal pano-
vac i nazovie się vielkim xiędzem litewskim

(Margin notes: glosa Afflanty przedtym była ziemia Latyholska 3 — Trabusz Litt y Zm 6 — Roman x Litt 7 — Synowie Romanowi — rub — Narymon LX Litt 8 — Kiernowo — Zamek Kiernowo)

Nouogrodskim i Zmodskim. A brat iego do month siądzie na oycziznie swoiey na vtianie i nazovie się xiądzem vtianskim A trzeci brat iego Giedrus zarabil zamek i nazovie go imieniem swim giedrocie i przezovie się xiądzem giedroczkim A czwarti brat iego olssa przeszedwssi rzeka weliią i naszedl gorą krasną miedzi gorami nath rzeka Vilną w mili od vstiia rzeki vieliiey gdzie wpadiva rzeka vielią przecivo rakunti. sżek vczinil zamek i nazove go imieniem swoyim olszany. A nievielie zivssi tam iezdzącz od tey woloi topuszcza za dziesiącz mil od tego zamku swego i naydzie gora krasna i rowninami vielkiemi oblegla i okvitosciami napelniona i spodobalo się iemu tam i on tam posiedlil się i na tey gorze vczinil zamek nad rzeka keraolcin i przemiesie się od tey i tam pocznie panovacz i nazovie się xiądzem olszanskim A piąti brat trokien abo troidzien miaszkal przi bracie swim vielkim xiądzu narimontie. I dovied zial się vielki xiądz narimonth isz xiązata Jathwinskie zmarli a ludzie bes pana miąszkaią A xiądz Narimonth poydzie na nich i oniy nieprzeciviaiącz się podali i poklonili się iemu i on zostawssi iem panem vziawssi ich dal bratu swemu troydzieniu zaviedar. A xiądz vielki troydzien naydzie gora krasną nad rzeka biebrzeną i spodobalo się iemu tam barzo i zarabil zamek i nazovie go Raynrod i przezovie się xiądzem Jathwinskim i donowski i bydar mu tam na panstvie vielkie valki z

nimi

Oyczyzna Domont Xiążę Vtianskie

Giedrus Xiążę Giedroyski

glossa

……

key bywaiąc wiese li Olszany

Z lathi: z rusią i z mazowszami i zawzdy
ziskival i nad ziemiami ich silne okrucien
stwa czinil czo vissi opisuie w ruskiej kro
nice isz gorszi bil tim ziemiam i okruth
nieyssi nanich niszli antiyoch sirski. he-
rod Jerosolimski. y neron rzimski isz tak
bil okrutni i valeczni. A xiądz vielki na-
rimont veznie zona v Jfflantskiego rze-
czonego flandri dorzką iego. Brat ieo
domonth v tegosz phlandra drugą dorz-
ką iego wział i nie mali czasz zivąc raz
niemoze się zona xiędzą domontova v
tenskiego i vmrze. A xiądz vielki nari=
mont vsliszawssi smiercz nieviestki swe/
zalował barzo. A bedąc sąm niemoczni
posłał zoną swą do brata swego domotą
zaluiącz zalosci iego. A kiedi przyiecha-
ła zona narimontova do vniam szaluiąc
dzieviercza swego xiądza domonta; A xiądz
domont v vidziawssi nieviestką swą vra-
doval się barzo i rzekł. Mnie bilo zony szu-
kac, ale mnie otho bog zoną dal. i poiął
ią sobie. i w tim stała się vielka brań y
rostirk miedzi bratią vielkim xiądzem na-
rimontem i domontem. A vidząc żałość
swą isz brat iego zoną iego za się gwał-
tem wział. Y obesłał bratią swą xiedza
giedroria. xiedza olsza. Troydzena i czcia
swego flandra Jfflantskiego. i zebrawssi
się z bratią i ze wszitkiemi ludzmi
poriągnął na bratą swego xiedza domon-
tą i ostąpił go w zamku iego vniamie
J porozumiał xiądz domonth isz niemogł
się iemu obronicz i prosił ludzi abi iemu
niepodali zamku pokibi on przeszedł voisko

Troydzien okrut ny srogi y waleczny Pan

wziął zone brata swego z tąd urosła wielka woyna

Narimontovo i sam spuscil się z zamku przeszedwszi voysko narimontove i pobie zal i przyszedl do zamku pskova i muzi pskowskie vyrzawszi iego musza rozumne i wzięli go sobie panem i nazvali go viel kim xiądzem pskowskim. A Narimonth wziąwszi zamek vriana i zoną swą i pano val na kiernovie. Nouogrodku i nazmodzi a domont na pskovie obadwa niemali czasz panovali. Potim troidzien poimie zonę xiązęcia mazoveckiego dorzką i miał s nią sina rzeczonego rimontha, A kiedy sin iego dorastal lat swich i ociec iego troidzien dal go dla navki iezika ruskiego do lwa mscislavicza ktori zalozil zamek naimię swe Lvow. A mieszkaiąc rimontho v xiądza lwa Navczil się iezikv ruskiemv i spodobala się iemv viara krzescianska i ochkrzcil się i zrozumial isz ten swiat nic nieiest. i opuscziwszi swiat postrzigl się wczerncze i nazvano imię iemv Lawrisz. i bedącz wczernczach przyszedl do strya swego Narimonta i prosil go abi mv dal wnouogrodskim povieciie miesce na puszczi podle rzeki niemna gdzie bi sobie mona ster zbudoval, A on iemv dopuscil. A on so bie tam monaster zbudoval i postawil na pierwey cerkiew swiętego vkrzizovania i stal przezvano Lawrissow monaster. A bę dąc mu w monastirzu stry iego vmrze. A panovie litewsci i zmodsczi wzięli vielki xiądzem troidziena. Panuiącz vielkiemv xiędzu troidziemv. xiądz vielki domont przyszedwszi ze pskova vezmie zamek po lozki i poczmie panovacz na pskovie A

Zamek Lwow

Troyden

W X Litt

9

na polotzki. I zal mu bilo tego barzo
isz brat iego mnieyssi osiadl panstwo w
litwie i porzal otim misliz iak bi go ku
smierci prziprawić. I wtich rzasiech troi
dzienko ponuiati zmarli mu obadwa brati
xiądz olsza i xiądz Bircław, a zoney vis
szei pisaney vasni. xiądz vielki domonth
naprawil szesc muzikow na brata swego
Troydziema zabic. I on szedl przespieczniel
zlazni i czi muziki zradnie go zabili. A
sam domonth zebrawssi się zludzmi swo
iemi pskowskimi i pociągnal do lithwi,
i spolorzani. chrząc bic xiądzem litewski
i zmodskim i rzerzom rzerznier lawrisz
po litewskiemu zoviemi rimonth. A poru
sku vasiley. Zalviarz oyrza swego smier
ci vielkiego xiedza troydziema i ostawy
wssi obras rzerznierzki szedl do panow
sebrawssi się zewszitkiemi silami litewskie
mi i przyciągnal przeciwko domontu ch
rzarz pomscirz krwie oyrza swego. i ob
lirziwssi się vphi swemi. potkali się zdo
montem nad iezorem i zszedwssi się im
hopki swemi bil miedzy iemi boy zrana
asz do vierzora. I pomoże bog lawrissu
isz wszitko voyske stryia swego porazil
i samego zabil i zamek polorzk wzyal
i wrocil się do domu k stolczu oyrza swego
do kiernova i rzekl panom. Gdi mnie dal
pan bog pomscic się krwie oyrza swego
a swiata tego od rzeklem się wziąłem na
się rzarną rizą panstwo a mathzą vesmi
cie sobie pana kogo vola vassa będzie A ia
vam radzą arz ktorie są braria moya.

Troydeno od
Ostopow zabity

I naprawy dowmonta

Dow mont od
Czernca La
wrasza porazo
ny

T

Olszin sin okimonth · A giedrow sin kinvil
Jedno sa iesze mali niegodza sie na pan
stwo · bo stry moy narimonth · kiedi siedal
na vielkim xiastwie litewskim · herb swoy
Bitaurus zostawil braciey swei, A sobie v
Pogonia Herb xię stwa Litewskie dzielal herb swoy czlovieka na koniv z
mieczem · A tho znamionuiacz pana przes
ten herb dobrego · czo bi mogl bronicz
mieczem oyczizni swey · A przeto vczin=
cie sobie pana dobrego ktori bi vmial bro
nicz tego panstwa vielkiego xiastwa lite
wskiego · I tak mi sie vidzi isz bi ktemu
godni vithyen · ktori bil marszalkiem v oy
cza moyego · i panovie niethrzar przesta
pir radi a voley pana swego przivodzone
go sina vielkiego xiedza troydziena v
czinili tak vidzac meza moznego a go
dnego vithyena · ktori bil zrodzay z spo
kolenia kolvmnow z imienia dzierzacego
Xiaen LIX Litt 10 zmodz · wzieli sobie vielkim xiadzem litew
skim i zmodskim bo xiadz vielki troydzien
Mowey sfanety bedacz w zmodzi iechal przes imienie ie o
vangela i vyrzal onego vithyenna · iesze
malem mlodziencem vbarzil ono dziecie
oblicziem piekne wrostu podobnego wzial
go k sobie i bil v niego komornikiem · bedacz
w komorze · kozda rzecz rzadnie i rzadnie
panska chowal i sprawoval obiczaiv cznot
i dobrego zachovania bil vczinil go v sie
bie marszalkiem i bil v niego milosnikiem
i wszelkim sprawam godni sprawcza bil
A zatim po smierci iego wziath iest na viel
kie xiastwo litewskie · i tu sie skonczil rod
Skitaunisow · I poczalo sie vielkie pans
two vithyennowo rod vielkich xiazath

Litewskijch spokolenia a zrodu kolumnom

O vielkim kiążaciu litewskim Vitenniu

rubro

rub

Iz bedącz vielkiemu kiędzu vithnien
nie na vielkim xiąstwie litew=
skim, zmodskim, i ruskim panowal
: s pokoiem viele lat asz do starosci swei: i mial sina
Jedimonta. A potim vmrze xiądz vielkij
vitijenna. A potim siadl na vielkim xiąs=
twie litewskim, zmodskim i ruskim. prze=
rzeczoni xiądz Jedimin

Gedymin W X Litt
I X

O vielkim xiędzu litew= skim zmodskim i ruski Jediminie vitenovi sinie

rubro

rub

Bedącz vielkiemu xiędzu Jedimon=
tu posmierci oicza swego vite
nna na vielkim xiąstwie litew=
zmods= i ruskim będąc na stolcu oycza s
wego wkiernowie i panuiąci iemu na viele
lath posmierci oycza swego powstali prze=
ciwko iemu niemci ritz. Flanti i przicią
gnali zvielkim mnostwem ludu swego wzie
mią zmodską chcąc go sobie osiesdz. A
xiądz Jedimonth wrichle niemogąc sebrac
woiska swoiego przeciwko niemczom. I po
slal na starszego hetmana swego zmalemi

ludzmi na zamek kunassew broniącz go od niemczow. A ten bil hetman iego naimię gasolt z rodzaiu kolumnow. I niemci tego hetmana iego obegnawssi ten zamek kunassew oblegli i zvielkich dzial wszitck zbili i tego hetmana. s tego zamku zvie- dli i wpolon poviedli. ziemią zmodską osiedli. i vczini vmova z niemci i tegosz het mana swego vikupil dal zan trzidziesci tisiącz zlotich. A nadrugi rok zebrawssi wszitki voiska swe litewskie i ruskie. po- ciągnal na niemci i Inflanti. I prussovie zmodz ssobą wziąwssi. I potkali vielkie- go xiędza Jedimontá na rzecze oszmianie na over stronie zeimow dwe mili. I po- moze pan bog vielkiemu xiędzu Jedimon tu isz niemczow wszitkich naglovę pora- zil i zmadz od niemczow odstąpili i przi stąpili do pana swego przirodzoego iedi mina isz niemczow wszitkich na glovą po- razili i pobili wszitko voisko niemieczkie I tusz zvicząstwo odzierzawssi zmodz ksobie wziąl i szedl stemi silami i zmodzią wziemią niemieczką i wziąl zamek til, zą, a drugi raksmetą i inssich zamkow viele pobral ziemią spustosziwssi i wpolon ludzi poviodl i nievimowne krwie rozle- nia mnostwo wniemczach vczinil swiczą- stwo odzierzawssi zvielkim się veselim do domu wrocil

O vielkim xiązaciu Jedimoncie po bithwie xią

14

Jzem volodimirem volodimirskijm

rubro

rubro

Suspokoiwssi ziemią zmodską i niemczow szedł naxiązęta ruskie i przidze napierveij ku zamku włodimiru A xiądz volodimir volodimirski zebrawszi się z ludzmi swoiemi i uczini bitwą vielką z xiądzem vielkim jedimonthem A pomoże bog vielkiemu xiądzu jediminu iż xiądza volodimira volodimirskiego samego ubił i ratą iego wszitką pobił i zamek włodimir wziął A potim szedł na xiędza lwa Luczkiego i xiądz lew usłissał iż xiędza volodimira litwa ubili i zamek wzięli volodimir i on niesmiał przeciwko iemu stać i poslie do xiędza romana do zięcia swego A xiądz i baiare volinskie bili czolem xiądzu iedimontu abi u nich panoval i panem bił u nich a ziemie ich nieskazil A xiądz vielki jedimont ukrociwssi ich przisiągą i ostaviwssi namiestnikow swich unich i tam poczęli panovac A potim szedł do brzescia a z brzescia wszitki voijska swoie raspuscil i sąm wbrzesciu zimoval Skoro vielka noc minęła i on zebrawssi wszitki sili litewskie zmodskie i ruskie na drugieij niedzieli po vielkim dniu szedł na xiędza stanisłava kijewskiego i prziszedł i wziął zamek ovręczei i zamek zitomir A xiądz stanislaw kijewski obesławszi się z xiądzem olhem pereiaslowskim i z xiądzem romanem branskim i z xiądzem volinskim ktorego xiądz vielki jedimont vignał

z łuczka i zebrawszi się wszitci vielkim mno-
stwem ludu swego ruskiego i powstali
wszitci naprzeciwko xiędzu vielkiemu iedi-
montu na rzece narpieni pot bialem zam-
kiem wszesci milach od kijeva vczinili boj
y sieczenie vielkie y pomoze bog vielkiemu
xiędzu iedimontu pobir wszitkich xiązath
ruskich naglovą i voisko wszitko ich pobi-
te namieszcu zostalo, xiędza lwa luczkiego
xiędza olhą pereiaslowskiego ubil. wma-
leij druzinie stanislaw kijewski zrama-
nem branskim uciekł do branska. a xiądz
vielki jedimont ostąpi zamek biali i vidząc
ludzie zamku tego isz pan ich zvoiska v-
cziekł i voisko wszitko na glovę porazono
oni niedczując przecivić się voisku tak
vielkiemu litewskiemu i przedali się z
zamkiem xiędzu jedimontu przisiągą
vczinili służić vielkiemu xiąstwu lite-
wskiemu. a zatim xiądz vielki jedimont
szedl zewszitkiemi silami swemi do kije-
va i oblegl zamek kijow i kijovianie po-
czali się iemu bronić. y lezal xiądz vielki
jedimin pot kijevem miesiąc. a zatim
zdumali się miedzi sobą kijovianie zwko-
du. isz moczi vielkiego xiędza niemoglij
szczerzpieć tego vieżenij. bes pana swego
vielkiego xiędza stanislava kijewskiego
vslißzeli to isz pan ich stanislaw vciekł
od jedimina i voisko ich pana pobito
a unich zastavi xiądz ich niktorei niezo-
stavil i. onij zmoviwszi się iednego mysle-
nia podali się vielkiemu xiędzu jedimontu
z zamku. s krzizami. kamieni. popi. dija-
kovie wrota zamkove othworzili i potkali

Vielkiego xiędza iedimina sporzliuostza
i vderzili iemu czolem i pot przisiągą
swą vielką dali krzesti xiędzu iediminu
Z bili czolem vielkiemu xiędzu iediminuze
bi od nich oiczizni ich wlasnei nieodeimo
val. Z xiądz iedimin przitem ich zostavil
i sam poczlivie wzamek kijew wiechal
Z vsliszeli to przi horożanie kijewskie z
zamki: Cerkassi kaniew, putewle. slepo
wrod isz kijanie przedali się z zamkiem a
pana swego sliszeli isz vciekl do branska. A
zastęp iego wszitek pobito i prziszli wszit-
ci do vielkiego xiędza iedimina i stemi
visseí mienionemi ktorzi przi zamku mia
szkali kijewskim podali się służić i przisia
gą na tim dali vielkiemu xiędzu Iedimontu
A przijaslowlanie szlisząc isz kijew i prziho-
rodki kijewskie podali się vielkiemu xiędzu
Iedimontu. A pan ich xiądz olha od vielkie
go xiędza iedimina vbith i oni przijech
awssi podali się z zamki służić vielkiemu
xiędzu iediminu i przisiągli natim. Z xiądz
vielki Iedimin wziawssi kijow i wziął w
szitki visseí rzeczone zamki i posadził
nanich xiędza mindolhová sina olkimon
ta vielkiego xiędza olszanskiego i sam z
vielkim veselim wlitwą wrocil się

O xiędzu Stanislavie kijewskim ktorego vignal skijeva xiądz Iedimonth.

W ten czasz będąci xiędzu stanislauui

kijewskiemu wbranſku vignanemu od xiędza vielkiego iedimina i przisłał kniemu xiądz rzezanski Jwan będącz w staroſci swoiey proſzącz go abi do niego iechał i doczką v niego poiął po smierci iego bil vielkim xiądzem rzezanski i xiądz stanislaw do niego iechał i doczką vniego poiął i posmierci iego bil vielkim xiądzem rzezanskim. A xiądz vielki iedimin pozegnawſſi kniaziey ruskich i od niemiec ziemią swą vpokoiwſſi i mieszkał niemało lath wpokoiu

O vielkim Xiązęciu litewskim Jedyminie Jako zarąbił Troki i Wilno

Pierwsza Residencia Giedymina w Kiernowie ktory zwan na onczas stolicą Litewską Potym przeniosł do Staryel Trok

Niektorego czaſſu Jechał xiądz vielki Jedimont stolcza swego Skiernava wlovi za piącz mil za rzeką vclią i nalaſł w puſzczi gorę krasną dąbrovami i rowninami obległa i spodobało się iemu barzo i on tam posiedlił się i załozil zamek i nazvie go Troki gdzie teras starsze troki są. a skiernova przeniesię stolec swoy do trok i wmalich czasiech iechał poti xiądz vielki Jedimin wlovi od Trokow zaczteri mile i naiydzie gorę krasną nad rzeką vilną nat ktorą nalaſł zwierzą tura i vbil go na tey gorze gdzie teras zovią turova gora i barzo bilo pozno

Do trokow iechać stanal na łące na Swintorozie gdzie pierwszich vielkich xiążąth żegali i obnoczoval. i spiącz iemu tamo: Asz iakobi na gorze ktorą zową Turova. a teras lisą, Snilo mu się tak. Stoi vilk zelazny vielki a w nim riczi iakobi sto vilkow vilo: i ocz knąl się od snu swego i rzekl wrozhitu swemu imieniem lizdzieiku ktory bil nayidzian vorlovim gniazdzie i bil ten lizdzieyko v xiędza iedimina wrożbitem navissem. Potim poganski vyidzialeć povieda sen dziwni. i poviedział iemu czo się iemu przez sen vidzialo wszitko. A ten lizdzieyko rzecze. Spodaru xiąże vielki vilk zelazni znamionuie się zamek y stoleć tu będzie. a czo wnim wnatrz riczi to slava iego będzie slinąla nawszitek swiat. A xiądz vielki Jedimin nieodiezdzaiącz i poslal po ludzie i zalozil zamek ieden na swintorozie nizni a drugi na krzivei gorze ktorą teras zovą lisą i nazovie temu zamku vilno i zbudovawssi zamek przeniosl stoleć swoy z trokow do vilna i uczini napiervey voievoda vilenskiego hetmana swego gastolta skolumnow ktori się narodzil skumpia ktori bil poymąn od niemczow na kunasovie. i panoval xiądz vielki iedimin na xiąstwie vielkim litewskim z modz= i ruskim i bil spraviedlivem i viele valk czinil i zawszdi ziskival i fortunie panoval asz do vielkiey starosci

Początek Radziwilow od niego idzie ale kiedy znaleziony nie pisze

wilno zamek

Zamek Wilenski zalozony

Trzecia stolica Wilno ktorego naypierszy Woiewoda Gasztold

O vielkim xiedzu litewskim Jediminie J o jego siedmiy sinnech

Bedąc vielkiemu xiędzu Jedimontu przistarosci swei i mial siedm sinow osmą doczką imieniem anną ktorą dal do Lachow malzonką sinovi kazimirovemu wladislawu lokiertu Bdi pisano od bozego narodzenia 1320 Tisiąc trzista lath i dwadziescia. J będącz vielki xiądz jedimin w vielkiej starosci swego zivota rozdzielil wszitkich sinow swoich siedmi i posadzil ich na dziale. To iest Starsszego sina Montivida na koraczevie i na slonimie Karimonta na pinsku Olgirda na krevie a xiądz vitepski sina nimial tilko doczką i przyjal go wziemią vitepską. Koriatu dal novogrodek Lubiortu wlodimir. Luczk J volinską ziemią, Jewnucia osadzil na vilnie. a kiestucia na trocech i na zmodzi I potim kiestuciej iechal do poloczka. J uszlissala tho dziewka jmieniem birata Isz idzie na poloczk kiestuci ktora dziewka bogam swim czistosci ~~[illegible]~~ poslubila chovać i sama bila chwalona od ludzi za boga. J przijechal tam xiądz kiestuciej i spodobala się iemu barzo i bila vielmi krasna ta dziewka i rozumna i prosil iej

Montivil
Karimonth
Olgird
Korijath
Lubiorth
Jewnuciz
Kiestuciej

rub. rub. rubro rubro glosa

Abi mu bila malzonka i ona niechciala przizvolic i rzekla iemu izem poslubi = la bogom swim chovac czistosc do zi = vota swego i xiądz kiestucz wzial ią moczno stego miescza i provadzil ią do stolcza swego w vielkiey poczesznosci do trok i obeslawssi bracią swą, czinil vielkie vesele zbracią swą i pojal tą biruta sobie za zoną. I iadącz xiedzu kiestuciu za mila od trok spodobalo się iemu miesce barzo piąkne miedzi iezziori. I on tam posiedlil się i zamek zalozil i nazval imię iemu nove troki. i prze = niosl stolec swoi na nove troki z starich trokow. A sin iego vitolt rodzil się w starich trocech i na tim mieszcu gdzie się vitolt rodzil sam posmierci oyeza swego kosciol zalozil z Jastovanie mat = ki bozei i mnichi vstavil zakonu te = gosz ktori wkrarovie iest swiętego Augustina. Na ostatku wrocil się nazad

O vielkim xiędzu Olgir dzie i o xiędzu kiestuciu:

Posmierci xiędza vielkiego Jedi = mina xiądz Olgird. A xiądz viel = ki kiestuciey bili miedzi soba w = milosci i w vielkiey lasce. A xiądz viel = ki iewnucis miedzi iemi bil w bolszim xią stwie na vilnie. I niepolubil się xiędzu olgirdu iewnuci i zmovili miedzi se = ba bracia iakobi go ssadzic z vilnie. I iednemu bi miedzi iemi siedzę na vilnie

I zmowiwssi się miedzi sobą vczinili
rok ktorego dnia iechać na vilno i za
siesdz zamek pot bratem swim xią
dzem vielkim iewnuciem. Iakosz viel
ki xiądz olgird zvitebska richlo przi
spieszil i xiądz kiestuciey w iechal w
zamek i xiądz vielki Iawnuci s stra
chu vbieżal z zamku z vilna i vciekl
miedzi gori i tam po ziębli mu nogi
I vchphaciwssi go prziviedli do brata
i po sadzili za strożą. Tedi xiądz viel
ki kiestuciey rzekl bratu swemu viel
kiemu xiędzu olgirdu - Tobie godzi się
bić bracie xiędzem vielkim na vilnie
ty miedzi nami starszi brat sobą za
iedno ziva i chcza cię osadzić na viel
kim xiąstwie na vilnie. A iewnuciu
dal zeslaw. A zmową miedzi sobą vczi
nili xiądz vielki kiestuci a xiądz vielki
olgird. żebi wszitci bracia poslussni
bili vielkiego xiędza olgirda. a czi czo
dostaną sobie zamkow abo wlosci to na
poli dzielić a bić iem do smierci w viel
kiey milosci i przisiągą sobie na tim da
li niemislić zlego miedzi niemi ni ko
ni na kogo iakosz bili wtey sprawiedli
wosciasz do zivota swego. V vielkie
go xiędza olgirda sinow bilo dwanascie
a v xiędza kiestucia siedm sinow bilo
A miedzi sobą lubili sinow swich. xiądz
vielki olgird. xiędza vielkiego iagaila
A xiądz vielki kiestuci xiędza vielkie
vitolta. i zmovili miedzi sobą po nassim
zivocie ci będą na vielkim xiąstwie
rubro litewskim panovać. A xiądz vielki
vitolt

Litewskim panovać. A xiądz vielki vitolt
takiesz w vielkiei milosci bili z iagailem
miedzi soba, Potim xiądz vielki olg
ird vmrze. a xiądz vielki kiestuci niech
cząc slubu brata swego przestąpić xię
dza vielkiego olgirda posadzil bratani
cza swego na vilnie xiądzem vielkim
Litewskim Jagaila olgirdowicza. Niekto
ri tesz bil przet tim v xiędza vielkie° ol
girda parobek nie volni chlop zvali go
Voyidilem Pirvey bil piekarzem v viel
kiego xiędza olgirda: potim dal sobie
posciel slać i voda sobie nosić. Potym
podobal się iemu i dal mu lidą dzierzeć
i w viodl ge w dobre dni a potim pozi
vocie xiędza vielkiego olgirda. xiądz viel
ki iagailo povcadt voyidila barzo visoko
i da zan siostrą swoią kniązną Mariyą
ktora bila za xiędzem dauidem vielki
Jagailo xiędzo vielkiemu kiestuciu stryu
swemu vewszitkim vielka zalosć vczi
nil isz bratanką iego a swą siostrą za
parobka dal. J bil ten voyidilo w vielkiey
moci v xiędza vielkiego iagaila. J pocz
nie ten voyidilo zniemci seymi i listi się
zapisovać i stać przeciw vielkiego xię
dza kiestucia. Niektori tesz Jflantski
kontor bil ktarego zvali augustinem
Ten kontor xiędzu vielkiemu kiestuciu
Poviedział moviąc Ti tego nieviesz isz
vielki xiądz iagailo posila knam czas
to voidila i iusz się zapisal znami iako
ma zbavić ciebie z zamkow. i iemu bi się
dostalo z iego zonai i siostra iego xiędza
vielkiego iagaila. J xiądz vielki kiestuci

ny

viedzial isz xiądz vielki vitolt dobrze snim
zivie sxiądzem vielkim iagailem. i pocznie
kiestuci żalovać się sinu swemu vitoltu.
rzekącz ti snim dobrze miaszkasz. a Iagai=
lo jüsz się zapisal zniemci na nasz. I xiądz
vielki vitolt rzecze oÿczu swemu vielkie-
xię: kiestuciv. vierz temu oÿcze że tego
miedzi nami niemasz. ba iagailo zniesem
na dobrze. Potim vielki xiądz iagailo
poloczk bratu swemu skirgailo dal i po
loczanie przÿjącz go niechcieli. I poczqli
xiądz vielki iagailo slać voÿsko litew-
skie. z bratem swim skirgailem ku po-
loczku i ostąpil zamek poloczk. I niemiec
ki mistrz posle na pamocz ku poloczku
dostavać zamku. A xiądz vielki kiestuci
pocznie zasię żalovać. placzem sinu swemu
xię: viel: vitoltu. ba iągaila rzekąć siostra
twoją dal za parobka voÿdilo czoznienu
zapisal nasz voievać. a to mnie zniemiec
poviedano. A drugie skim mi voiuiem. z
niemci i oni im poloczka dostavaÿą. a mnie
Iaviano isz im stać na nasz zniemci A
xiądz vielki vitolt xię: kiestuciu rzeczą ie
szcze ia temu niedovierzam

O vięlkiṃ xięḋzu kiestu-
ciju i o vięlkiṃ xięḋzu. vi
tolcie. i o vięlkięj zdradze
a przisiąḋzie xięḋza Iaga
loveij ktora przestapił.

rub.

Potim xiadz vielki vitolt iech
ał ku drogiczinu. A xiądz vielki
kiestucień schrawssi się zewszit
kiemi silami i zdworem swi
wzbroiach i w rędzie wzamek
Vilno. I poima xiędza vielkiego iagaila
z bracią i zmatką iego. A thi listi naidzie
vniego ze się zniemci zapisali. I poslie
honcza do sina swego do xiędza vielkiego
Vitolta ku drogiczinu poviedaiąc isz się
to tak stało. I ten honiec nalasl xiędza
vitolta w grodnie. I xiadz vitolt uslisza
wssi to. za ieden dzien przebieżal do vil-
na z grodna do oicza swego kiestucia
A rzekł kiestuci sinu swemu vitoltu. Tij
mnie niepoviedał o tich listach isz się znie
mci zapisał na nas xiądz vielki iagailo
Iedno wtim nas bog ostrzegł. A xiądzu ia
gailo nieucziniłem nicz. Skarbu nieru
szil ani stada. Sam iagailo vmnie w jas
twie chodzi za małą strożą. A oiczizną
iego vitepsk i krevo i wszitki miastha
ktore ociecz ich dzierżał to wszitko iemu
od dawna ani oczo się iego niewstapuią
A tom vczinił dla swei glovii ostrzegaią
ącz siebie. a wtim sliszałem isz na mią
złość mislią. Xiadz iagailo vielmi się
vradoval przijazdu vielkie^o xiędza vitol
ta. I natichmiast xiądz iagailo. v vierzał
xiędzu kiestuciu i sinu iego Vitoltu. isz
nigdi się nieprzecivić ani stać prze-
ciwko ich i zawszdi iem bic povolni w
swem domu. A xiadz vielki kiestucii
odpuscił go zmatką i z bracia i skarbem

Iego wszitkiem i statki I xiądz iagailo
szedl napiervcij do krevą a xiądz vielkij
vitolt poviedzie go do krevą a patim skre
va poijdzie do vitebska I xiądz vielki kie
stucieij szedssi na vilno poslie do polocz
ka duu panow litewskich z voijski i polo
czanie vszliszawssi to zavolali na rotha
skirgailova i ludzie radni od skirgaila od
stąpili i poszli do vilna do xiądza vielkie
go kiestucia A xiądz skirgailo szedl do
niemiec do Ifflant z malem voijskiem I
xiądz vielki kiestuci szedl ksieverskiemu
Nouogrodku A xiądza vitolta zostavil
w litwie sxiędzem koributem A xiądz
vielki iagailo mial zvitepska kiestuciem
się zeijdz possolv I dla richlei przisiągi
sweij zapamiątania nieszedl na pomocz
Ianowi panow vilenskich abi zasiedli
vilno A xiądz vielki vitolt w ten czasz
bil wtroczech A xiądz iagailo z vitebska
barzo richlo przibiezal do vilna z voijskie
I xiądz vitolt poslie ksievierskiemu nouo
grodku ku oijczu swemu kiestuciv daiącz
znacz I marszalek pruski vsliszawssi tą
rzecz i szedl na pomocz rotha vielkiemv ia
gailv wrichle I to vszliszal xiądz vielki
vitolt isz pruszi i niemci do vilna i do trok
ciągną A xiądz vielki iagailo zvilna do
trok idzie vielkim voijskiem I xiądz viel
ki vitolt strok vibiezi zmatką swoią I
poijdzie ku hrodnv A xiądz vielki iagai
lo przistąpil ku trokąm i troczanie się
niedali A xiądz vielki kiestucij richlo ku
zamku przijedzie ku sinu swemu I thu

Nalasl zoną swoią J poslal ku brzesciu
nadzievaiąc się na mazoveczkiego zięcia
swego xiędza janussa a sam xiądz vielki
kiestucien szedl wzmodzi A sina swego vi
tolta ostavi wgrodnie. Tedi xiądz ianuss
mazoveczki zabacziwssi dobrei przyiasni
zcia swego xiedza vielkiego kiestucia
szedl voiskiem ku drogiczinu i drogiczin
vezmie i osadzi. zarasz zvoivie i kamie
niec vezmie i stąpi pot brzesc i nie wzią
wszi szedl precz i osadzil drogiczin i mel
nik. A xiądz vielki kiestucien zebrawssi
wszitką silą zemodską i viele ludzi i szedl
pot troki i przyidzie ku rzece vieliyei A
xiądz vielki vitolt sebrawssi rothą po swei
oyczyznie i szedl z grodna na pomodz oy
czv swemu i scijmą się na vieliy voiska
A kiestuciove przeviezli się i poydą ku
trokąm i ostąpią troki. J przidzie viesc
xię kiestuciv. Isz xiądz vielki iagailo i
dzie zvilna zvielkim voiskiem. a snym
niemieczka i Jfflantska rota ino przeth
tim niemci bili na obie stronie nieprzyia
ciele xiędzv vielkiemu kiestuciv. Bo przet
tim Jfflantska rota chodzila na pomocz
xiędzu skirgaile poloczkiemu. A potim z
marszalkiem niemieczkim pruska rotha
przichodzila. A to iusz trzeci ras ifflant
ska rota snimze przichodzila. A temu z
naki są isz snim z iednego stoyą przeciw
kiestucia. J wyiechał na litwą xiądz
vielki kiestuciei s sinem swim vitolthem
przeciw vielkiego xiędza jagaila J iescze
się voiska oboie miedzi sobą zatrzi abo za

Czteri strzelbiscza niezeszli. Natichmiast prze
bieżą xiązęta i boiarovie od vielkiego xiędza
Iagaila do xiędza vielkiego kiestucia i po
czną pitać xiędza vielkie vitolta żebi sniemi
movili i poczną movicz xiędzu vielkiemu vi
toltu. Xiądz vielki iagailo poslal nas kto
bie żebis nas z iednal z oycem swim że bich
mi mieli swe a vy swe a bitwi bi i krwie prze
lenia niebilo miedzi nami a ti bisz przyiechal do
brata swego vielkiego xiędza iagaila a my
tobie przisiągniem isz tobie volno stwym voi ω = vo
skiem od nas nazad od iechaci a zabi ktori
dobri miedzi nami stal się koniecz. I xiądz vi
tolt odkazal przisiąga v vas bierzą a do nas
żebi skirgailo przyiechal i przisiągą bi nam
dal ia kwam iadą. I oni poslali xiędza skir
gaila i xiądz skirgailo przyiechal. I przisiągą
dal xiędzu vitoltu. I xiądz vielki vitolt iechal
o = e do xiędza vielkiego iagaila ku iego voysku a
huffki stoią nic miedzi soba niepoczinaią
I xiądz iagailo poczal prosić vitolta rzekącz
Bracie mili ziednay nas żebi niebilo krwie
przelenia. I xiądz vitolt przisiąga vzial od
xiędza iagaila: żebi oycu iego xiędzu kie
stuciu volno z iagailem z iechać się i z asię do do = do
brze rosiechać się. I iescze xiądz vielki vi
tolt rzecze xiędzu iagailu. si bracie iescze ku
xiędzu skirgailu żebi on dal przisiąga xię
dzu vielkiemu kiestuciu oycu nassemu. abi
mu bilo przyiechać czisto i nazad od iechać
c = t i dal bi nam od siebie przisiąga xiędzu viel
kiemu kiestuciu. I xiądz skirgailo z xiądzem
vitoltem przyiadą ku xiędzu kiestuciu i dal
przisiąga skirgailo xiędzu vielkiemu kie
stuciu od xiędza iagaila i od siebie. I xiądz

Wielki vitolt z xiądzem vielkim kiestuciem
oycem swim obadwa poiądą w voysko ia-
gailovo na ich przisiągą spodzievaiąc się
g=y A xiądz Jagailo tą przisiągą przestąpil i
rzekl poidziem do vilna a tam do konczemi
swey rzeczy i prawdi A wtim voyska nicz nie
glossa poczinawssi i ostavili. A iako do vilna
przyiechawssi xiądz vielki iagailo. xiędza
kiestucia stryia swego okovawssi do kreva
poslal i wsadzil w twierdzą a xiędza vitol-
ta ostavili bili w vilnie. J tam wkrevie
xiędza vielkiego kiestucia vdavili piątey
nocy komornici xiędza iagalovi. Jednego
zvano prokssa, czo mu vodi daval. a dru-
gi bil mosczeiow brat kuczek. Lisicą go
swiecil i tak się koniecz stal xiędzu kiestuciu
Po smierci xiędza vielkiego kiestucia poslia
xiędza vitolta do kreva. Xiądz iagailo wsię-
two i z zoną, i kazal moczno strzec a to w-
szitko mczącz się voydila Xiądz vielki vi-
w=m tolt siedzial wkrevie za strozą, wkownacie
a=om A zonką dwema przizvolono bilo chodzicz
do kownati kniahinia snim pokladali się po-
lozywssi ich vichodzili. a stroza zawszdi okolo
bilá. J knighini vitoltova szlissala od ludzi
Jsz xiądz vielki vitolt dlugo ma siedzieć snią
o=a J smislila sobie. Jaka nieviasti nas będą
pokladać tedi tobie iedney nieviasti placie
wzlozywssi vinidz sdrugą nieviastą, a tu
drugiey nieviescie ostać się snią wkomorze
J vitolt posluchawssi zony swey poradi na
rządzil się w iedney zonki placie a zdru-
gą zonką vinidzie i stąpi z zamku i ucie-
cze do niemiec do mistrza do novogrodka

I streza to vidziala i niedomisslili sie mnij mali bi zonka vissla z zonka. I xiadzu vitoltu tam miaszkaiaci w niemczach przijechali tamo do niego xiązęta i panovie litewsci. I pocznie voievacz ziemią litewską A w ten czass xiadz vielki iagailo z matka swą bil w vitebsku i brat iego skirgailo w trocech I xiadz vielki vitolt povoieval ziemie litewskiej viele. I xiadz vielki iagailo i brath iego skirgailo nie mogli stacz przeciw vielkiego vitolta isz v vitolta sila vięcsza bila tedi xiadz iagailo przeprosi xiędza vielkiego vitolta i da iemu luczk ze wszitką ziemia volinską i spodolem a wlitwie oijczijznę iego. I xiadz vielki vitolt pokorą swą uczinil przet starssim bratem swoijm Jagailem I przijal luczk: vielki ze wszitką ziemią volinską. (vielki:) [illegible] swej oijczijznie. I potim krola polskiego wladislava wzivocie niestalo a sina z niego nimial tilko iedna doczka bila v niego naimia iadwigá. I poczęli polakow czasto slać skracová ku xiądzu vielkiemu Jagailovi. mowiąc zebi przijal krczenije starego rzimv i przijal bi v nich krolewną Jadwigą sobie za zona i ostal bi vnich krolem wkracovie na wszitkiej ziemi laczkiej

I xiadz vielki iagailo radą sobie uczinil sswą matką, skniahinią Juliana i z bracią swą i zewszitkiemi xiązęti i pani Litewskiemi i iechal do Cracova w polską ziemią tamze się sam okrcil i brat iego i xiązęta i panovie i poiął sobie krolewna Jadwigą i koronovan bil. I poczęli stego krcicz się litthwa w laczką viarą. I przissol

Krzest Jagiełłow

Kxiatz Jagieło na Krolewstwo Polskie Coronowanj

Arcibiskup · biskupa do vilna na litew-
ską ziemią, i stich czasow poczęli się ko-
scioli stavić po wszitkiey ziemi litewskiey
Teyże zimi będącz krolu w kracovie ze w-
szitkiemi xiązęti i pany litewskiemi

Poczatek budowania Koscielow w Litwie

O vjelkim xięzu An drzeyu poloczkijm

Potym przyjdzie xiądz andrzey poloc-
kij z voyskiem niemieczkim z iflant-
ti i zewszitką latiholą, i voievali i
pozgli viele miast i sioł · zamkom
litewskim nicz nieuczinili i wrocil się w swą
ziemią Teyże zas zimi xiądz swiatoslaw
smolinski uczini sobie siem i radą s xiąże
Andrzeiem poloczkim i xiądz andrzey
w litwą, a swiatoslaw do Russi i podzie-
lawszi vele zlego krzescijanom · uczinili nie
pokrzescijansku ani ludsko ale niemilosci-
vie imayącz ludzi zapierali w isbach i
zażegali · a inszich ludzi pot sciana kladli
languchi vielkiemi pot wdeymuiąci izbij
a z zadu ludzi żgli a inich zonek i mężow
i malich dziatek na kole sadzali i inich męk
niemalo czinili ktorich niemoze vipisacz
iakie męki krzescijanom czinili · takijch
męk anij antijoch sirijski anij vlijan za-
konu przestępcza pogani takich męk nat
krzescijani nieczinilij a zamkom niemogli
nic uczinić i wrocili się nazad w swą ziemią

Tyranstwo nad Chrzesciany

vel t

O vielkim xiedzu swiatoslavie smolenskim

Penize zas zimi vielkiego postu poczal mislic xiądz swiatoslaw smolinskij z bojari i kmetciślavio pojda, i stana pot zamkiem. zamka dobivająncz a w ziemia mscislawską poslie vojsko i vie= le krwie przelenia stalo sie nad krzescia nij i milosciwi bog niechcial czierpiec tego czo bracia swą krew krzescian ska tak niepokrzescijansku męcza

ą = ąn

O vielkim xiedzu vitol= rie i o xiedzu skirgaile iako zabil xiedza swia toslava smolinskiego.

vel

vel

Tedi xiądz vielki skirgailo i xiądz viel= ki vitolt przijechali z lachow od brata swego xiądza iagaila i uslizeli isz xiądz swiętoslaw smolinski bil pot vitep= skiem a potim ku orssi przichodzil a poti mscislawskiego zamku dobival. I zmovili xiądz skirgailo a xiądz vielki vitolt z bra= cią swą z xiądzem constantinem. skoribu= tem i ssiemionem lingwicievicziem i rze= kli tak. Boze wssechmogąci pomozi nam na nieprzijaciele nasse. a czo kto sie nie to i znie mi nicz zlego nie vczinili nikomu on znami będącz twardej przijsiągi

ą = a
ę = e

przestapil swa przisiaga nasza ziemia
voiuie krew krzescianska rozleva i
poszli bracia na niego nadzievaiacz sie
na boza i swa sprawiedliwosc iechali vich
lo ku mscislaviu. I xiadz vielki swietoslaw
stoiac pot mscislaviem dobivaiac zamku
usliszal isz idzie nan skirgailo s xiadze
vielkim vitoltem i z bracia swa i zebraw-
szi voisko swe poidzie naprzeciw ich i ia-
ko uphi zeszli sie i naczna bitwa. I bog
pomoze iako prorok movi: Obroci sie bo-
lesc iego na glova iego i navierzch iego
zlosc iego stapi. I iescze: I wpadnie w
iama ktora sam vikopal. I pomoze bog
swietemi slovi xiedzu vielkiemu vitoltu
I skirgailu i bracien ich porazicz xiedza
swietoslava i sam xiadz swietoslaw pobie-
zi ze wszitkimi kniazi i boiari smolen-
skiemi i tam niemalo uczinilo sie dziwow
pobito mnostwo xiazat i boiar i samego
xiedza stanislava ubili i sina iego xiedza
Iurgia zrabali. I xiadz skirgailo xiedza jur-
gia swietoslavovicza od ran vizdol i przi-
viosl go do zamku smolinska k matce ieo
knighinien swietoslavovei i posadzili go
na vielkim xiastwie smolinskim i sami
poszli precz xiadz vitolt s xiedzem skir-
gailem w ziemia litewska. I pocznie skir-
gailo panovacz na trocech. A w ten czasz
do vilna przislal krol polski starosta swe-
larzkiego. Xiadz vielki vitolt tedi dzierzal
luczsk i wszitka ziemia volinska a w lite-
wskien ziemi oiczizna iego ostala k vi-
toltu smetno i zalobno ~~bito~~ barzo isz przet

ą = a
w = vo
a = ą
ą = a
porównaj z textem Leopoliby
w = vo = w
ą = a
o = e

Tim w litewskiey ziemi dzierżawcie rzudzeo
niebivalo· i viele litewskiey volosci przislu
chalo iemu Tedi vitolt vczini sobie rada
z viela xiązątk i pani litewskiemi i skir=
gailo tedi iechal ku poloczku· a xiądz Vi
iechal do vilna chcząc vilno za siesć· xiędzą
vitolta tedi niechcieli vpuscić w vilno· a
lisz bi krolu iagailu dal prawdy i skirgailu
A vitolt tedi niewziawszi vilna szedl do n
miecz do mistrza i swą knieginią i swemi
xiąząti i boiari i z niemieczką siłą stąm ą = ąm
tąt począł voievać ziemią litewską· Tusz
xiądz vitolt litewskiey ziemie poloviczą vo
ział po rzeką vieliią, i poloczk zamek po
dal się iemu i vział to A vslisząwszi tho
xiądz skirgailo isz niemoże przeciw vitolta
stać i litewskiey ziemie odzierżeć szedl
xiądz vielki vitolt z niemieczkiemi silamii
do vilna i potkal go xiądz vielki skirgailo
z voiskiem narzecze vieliy v horoda zamku
i voiska sszedwszi vderzili się· A pomoże
pan bog vielkiemu xiędzu vitoltu i vcie
cze voisko skirgailovo i pobito ich viele
a inich żivich poimano w jęczstwo xiązątk
ą = a v' i boiar xiędza siemiona jewnucievicza
xiędza hleba swiętoslavovicza· xiędza iva
na lwovicza i inich xiązątk viele poimali
A poidzie xiądz vielki vitolt ku vilnu swo
im voiskiem i ostąpi zamek vilno· A po
cznie naprzod krzivego zamku krzivego zam
glosa ku dobivacz i rozbiti puskami krzivi zamek
skirgailovego brata olgirdovicza vbiliy a
krola polskiego bila zastavą na visokim za
ku láczka i niepuscili xiędza vielkiego vi
tolta i xiądz vitolt krzivi zamek wziąwszi

A ziemią literską zvoiewodstwy szedl do niemiec.

Xiądz vielki vitolt kxiążną swą oddal za moskiewskiego xiędza vielkiego vasila dmitrevicza.

Tegosz roku xiędzu vielkiemu vitoltu posli przyszli od vielkiego xiędza moskiewskiego vasila dmitrevicza prosząc u niego dzierki iego za xiędza vasila dmitrevicza i odpuscil ią z marina zamku a s nią poslal xiędza Jvana olgimuntovicza z cegdanska. A poslal kniąhinią w vielkich korabiach morzem i przyiechali ku pskowu. I pskovianie dali im vielką czesc I provadzili ich do vielkiego novogrodka i davali im vielką czesz. A provadzili ych do moskwi ku vielkiemu vasilu dmitrovyczu. A xiądz vasil poslal k nim naprzeciwko bracią swą xiędza Andrzeia vlodimirovicza a xiędza andrzeia dmitrovicza i inich xiążąth i panow. A potkali xiążną zo czcią z vielką czcią. Tedi bil s niemi swiączennik metropolith Cyprian s swemi wladikami. archimendriti. humieniczew szitkimi popi. I strzecili ią poczliwie s krestami s kniązi z moskwą, i bil zbor vielki i vienczovanie sie stalo i bila czesc i vesele vielkie

O xiędzu vielkim vitol[t]

2 cie iako krol polski Jaga-
lo przislal do vielkiego vi-
tolta prosacz iego.

Jakże xiędzu vitoltu będąc v mistrza
w marinom zamku przislal kniemu
krol polski iagailo rzekącz mu. Bracie
mili starszi tego nieracz czinicz a ziemij
literoskien pustoszić oyczizni swej i nassej
I poidzi k nam w jednanie z vielka przyjaźn
wezmi sobie vielkie xiąstwo litewskie i siądz
na stolczu striia swego vielkiego xiędza ol-
girda i vielkiego xiędza kiestucia oyczasweo
I xiądz vielki vitolt vszlissawszi to. vczinil
sobie rada, s xiązęti litewskiemi s xiądzem
Jurgiem narimontoviczem belskim s xiądzem
Jvanem olgimuntoviczem i s temi się pora-
dziwszi poiedzie w litwa, i siądzie na vielki
xiąstwie litewskim na vilnie. I bila rada
wszitka ziemia litewska i ruska. A xiądz
koributh olgirdovicz pocznie sobie niecso
na tho radzić a nie wsłuszenstwie bić xię-
dza vielkiego vitolta i pocznie voisko swe
zbierać i zebrali się voiska namiesce doku-
dova i stała się bitwa. I pobiegło voisko
koributovo i pobito ich viele i sam koributh
vbieżi w nowogrodek i tam bila kniahini i dzie-
ci iego A xiądz vitolt vielki zasię zebrawo-
szi voisko i ostąpi nowogrodek i wziął xię-
dza koributa kniahinią i dzieci iego w rzecz-
two, A potim knighinia olgirdova vmarla
A krol polski przislal vitepsk dzierżec sokolni-
czego swego chroiedora viosna A xiądz

Switrigilo tedi ieszcze mlodi bil a bez zynie chwiedor viosmi dzierzet vitepsk. sprzikazania krolia iagaila. a switrigailo niemogl czierzpiec isz chwiedor dzierzi vitepsk i iego posluszenstwa a xiadz switrigailo zamek zasiadl i chwiedora vbil. a krolu iagailu bila othim zalosc vielka i pisal do brata swe=go vitolta zebi sie on tego pomscil. xiadz vitolt wzial sloba skirgaila i sebral voijsko vielkie litewskie i szedl ku zamku vitepsku naxiedza switrigaila a naprzod vitolt szedl ku odroczku i druczkie xiazeta potkali go vitolta z vielka poczlivoscia. a vderzili iemu czolem i sluzba. Stad xiadz vielki vitolth przyidzie ku orssi i orssanie wzamku sie zamkli dwa dnij a potim zamek wzial a stath vitolt przistapil ku zamku vitepsku i xiadz zwitrigailo zamknal sie wzamku vitepsku a poczal vitolt zamku vitepska dobivac i to przijdzie na pomocz xiedzu vitolktu swiatosla vovicz smolinski i vderzi czolem xiedzu vielkiemu vitoltu i sluzba i poczali moczno dobivacz zamku. a viteblanie niemogli czierzpiecz i podali sie vitoltu i xiadz switrigailo vinidzie z zamku i vderzi czolem xiedzu vitoltu. i xiadza switrigaila osadzi i sam poijdzie do vilna.

Jako xiadz vitolt szedl ku podolu i zvoieval ie.

Tenze zasie viosmi szedl xiadz vitolt ku podolu i xiadz volodimir olgirdovic tedi bil wkijevie i dzierzal ij a niechcial sie vpoko-

rzicz xiędzu vitoltu. I xiądz vitolt wział zamek zitomirz. I przyidzie do niego xiądz vlodimir. I xiądz vitolt kijew od niego odiął a na kijewie osadzi skirgaila. I sam vitolt poiedzie na podolską ziemię. A skirgailu kazal xiądz vielki vitolt podz ku czerkasom s kijewa ku swinohrodu i xiądz skirgailo bozą pocza a kniazia vitolta przikazanim wział czerkassi i swinohrod i wrocil sie do kijewa. I będąc xiędzu skirgailu w kijewie bil niektori czerniec thoma swietego zophiego dzierzal monasterstwo od metropolita. Tedi xiądz skirgilo będzie chcial iechac w lovi za niepr i thoma then porznie prosić na metropolitow dworzecz I xiądz skirgailo do niego zaiechal i ten thoma dal xiędzu skirgailu ziele oprawnie picz I xiądz skirgailo tego nie viedziawssi iechal w lowi za niepr kniślovićzom i tam w lowiech vosniemogl sie na vodo krczenie v czwartek i nalichmiasth do kijewa przyiechal niemoczen i niemogl siedm dni i vmarl v ten zrzodą. A kijanie wszitki poniesli go naglowach s swięszczenniki spevaiącz obichod i pieśnij s świeczami z zamku kijewa do swiętey bohorodzice pieczerskiej i położon kniaz skirgailo tzudni j dobri vedlla grobu swiętego chwiedozieia pieczerskiego. Xiądz vielki vitolt posłał na kijew xiędza Iwana olgimontowicza a xiędza hleba świętoslavovicza odpusti do smolinska, a xiądzu Iurgu świętoslavovicza da zeslaw. I xiędzu hlebu swiętoslavovirzu siedzac na smolinsku będzie niepo

slussen vielkiego vitolta

slussen vielkiego xiędza vitolta. A xiądz Vi-
tolt posłal do niego posli i on się te nie
sprawil. A xiądz vielki vitolt szedl zewszit-
kiemi silami ku smolinsku na xiędza hle-
ba swiętoslavovicza: i jako przidzie ku smo
linsku tako hleb poda się iemu z zamkiem
zmolinskim. A xiądz vitolt dal smolinsk xię
dzu vasilu baroskoviczu. A xiędzu chlebu dal
zamek pasni a sam poiÿdzie w litwa. Teÿ-
że zimi xiądz vitolt poslię xiędza siemiona
Lingwieievicza zewszitkiem voÿskiem smo-
linskiem. ka xiędza olha rzezanskiego. i o
nij iechawszi mnoho spustoszili ziemie rze-
zanskieÿ i zas się wrocili w swe xięstwo
litewskie. A w ten czasz zima bila barzo
twarda. Teÿże zimi na viosnę przÿe
chal ku xiędza vitoltu. xiądz vielki vasil
dmitrovicz moskiewski do smolinska w viel-
ki post. J uczcil go xiądz vielki vitolt i
viele kosztownich darow da iemu. Lanczu
chi zlotemi. pasmi zlotemi. sobolmi. kam
chami drogiemi. siedlami. zbroÿami i daro
vawszi znamienicie i od pusczil domoskwÿ
z vielka poczcivoscią a sam iechal do litwÿ

glosa

Jako xiądz vielkÿ bitold zlitwÿ iechal do podola

rub.

Potem gdi xiądz vielki Vitolt do po
dolskieÿ ziemie iechal z litwi do
vielkiego lurzka. A xiądz olgird
poszedl w pole zlitewskim voÿskiem i pobil
tatarow na sinsÿ vodzie vbil trzech bratow
tatarskich xiążąt Charzabeia Kukubuha

rub

Dmitreia. A tzi trzeÿ braria tatarskie oÿczi
czi bili i dziedzice ziemie podolskieÿ i trzima.
li od nich othamoni, a przijezdzaiąc samÿ
danie brali v sveich otamonow spodolskieÿ
ziemie. A brat xiędza olgirdow xiądz korÿat
dzierżal nouogrodek literoski. A v tego xię
dza korÿata bili tzteri sinÿ xiądz Jurgÿ.
Alexander. Constanti: i xiądz thwiedor. i czÿ
xiążęta korÿatovirzi xiądzą olgirdową po
mocą i zvolią poszli w podolską ziemią A
tedi wpodolskieÿ ziemi żadnego zamku mu
rovanego i dzzevianego niebilo tedi thÿ
xiązęta korÿatovirzi przÿszedwssi wpo.
dolską ziemią veszli wprzÿjasn zathamoni
i porzęli ich bronitz od tatarow i dani
tatarom porzali niedawać napiervcÿ na.
lezli sobie twierzitzą na rzece smotrzicÿ
i tam sobie zamek smotrzić vdzielalÿ A
wdrugim mieiscze na szmotrzicz...ss zamek
bokuta postavili A potim loviącz wlovioch
trzidalo się ÿm stado Jelenÿ nad Zecharz
gdzie teras kamienieczkie miasto iest i czi
xiążęta posiekli las. natimże mieiscu ka
mieniecz zamek zmurowali a tego wszit
ki zamki podolskie zmurovali i osiedlirzi
korÿalovirzi A potim ieden ich brat od je
chal do vęgierskiego krolà xiądz consta
tin i tam zmarl. A xiędza Jurgia volorcho
vie vbili. xięzza alexandra tatarovie tesz
vbili. Jako tich trzech bratow wżivocie nie
stalo i po nich czwarti brat w litwie dzier"
żal nouogrodek xiądz thwiedor i ku temu
Teszcze dzierżal homel. z szedwssi z literoski
voÿskiem za sięzie podolską ziemią ku

Litwie Takiesz xiądz vielki vitolt osiadl
nawszitkiei ziemi navielkim xiąstwie li
tewskim. A xiądz chwiedor koriatovicz
niechcial bil służić xiędzu vielkiemu vi
toltu zewszitką ziemią podolską i xiądz
vielki vitolt poszedl zewssitkim voiskiem
do podola litewskim. A xiądz chwiedor vsli
szal to koriatovicz i pobieżi do vęgiera zam
ki osadzi volochi. i vęgierski da iemu pomoć
na vitolta. A xiądz vielki vitolt pierwei szedl
do braslavá i braslaw wziąl. a potim przyszedl
pot kamieniec i nadrugi dzien kamieniecz
wziąl i dalei smotrzić. skalę rzerzniew. za
meczek. i wszitki zamki pobral i voievodą
xiędza chwiedora poiimal i po wszitkich za
kach podolskich swoie starosti po osadzal.
Potem tesz krol polski iagailo porzal prosić
xiędza vielkiego vitolta moviącz. Bracie
mili dal tobie mili bog tą rzecz dostales
ziemie podolskiei litewskim voiskiem a
z rzudzich stron nikt tobie niepomogl uczin
tesz tą mnie rzecz daii mi polovinę zie
mie podolskiei wpieniadzach dzierżecz. A
xiądz vielki vitolt dal krolu vedwudziestu
tisiąc kopach. kamieniec zamek smotrzić
Skala i rzerzniew zamek a na innich zam
kach podolskich swoie starosti vstanovil
na braslaviu na sokolcu i na vinnici a
krol ti zamki wtich pieniądzach dal panu
spitku dzierżeć. kiedi xiądz vielki vitolt
bil się s tatari. A pana spitka tatarovie vbili
i pani spitkova wdova zostala i dziatki
male. A krol polski zas porzal posilać

Kamieniec zastawił Kro lowi Witold

Do vielkiego xiędza vitolta rzosz nym dal
poloviczą ziemie podolskiej i ini thi zamki
bili dali panu spitku vedun dziestu tisiącz
kopach grossi, a tak teras pani spitkova w
dova zostala i dziatki male a od tatar nij
masz ziemie komu bronicz, daij moijch mnie
dwadzieścia tisiącz kop grossi, a zamki swo-
ie zas swoie pobierzi k sobie. I xiądz vielki
vitolt poslal krolv dwadzieścia tisiącz kop
grossi panem niemirem a dmitrem vasile
viczem a zamki swoije pobral za siebie i
starostą swego na tich zamkach osadzil na
imię hornowskiego, a potim dal podole
wszitko panu piotru montigirdovitzu a
potim dal podole panu dedigoldu, a potim
dal dedigoldu smolinsko, a podole dal panu
dolgirdu a pan dolgird trzimal ti zamki
do smierci vielkiego xiędza vitolta, a kie-
di vitolt smerl i przijechawssi Lachovie pana
dolgirdá s kamienka ze zvali do siebie na
radą i do radi niedopusciwssi ieg zabili kamieniec zasiedli i insse podolskie zamki i do
tich rzassow tijm podole za lachi zaszlo i
teras dzierzą

Do Lgirda a starosto Podolskiego Polacy zabili y kamiec osiedli

O vitoltje gdi na timir tikluią szedl s pochwala

Potim tegosz roku xiądz vielki vitolt przijdzie i posle promo-
lova xiędza hlebá swiętoslavovi
cza na timirtikluia a sam xiądz
vitolt ze wssitkim voijskiem za nim thesz

prom

poijdzie rzarz taktamis s swoijm ludem vitol
tu napomorz · litwa · niemci · lachovie · tata
rovie i volochovie i snim bilo xiazat pieth
dziesiat i bilo voijsko barzo vielkie i poszli
na rzara timirtikluia tatarskiego · j poch
walil się na orda vitolt i rzekl poijdziem pu
stoszaz ziemia tatarska i vbijem rzara ti
mirtikluia j posadziem rzara taktamisza
na rzarstwie iego i taktamis po sadzi mnie
na wszitkiej ziemi ruskiej j moviwssi tho
poszli tatarow voievarz j wtim rzasie vich
lo pospiessi się timirtiklui rzarz z vielkijm
voijskiem tatarskim s xiazati i vlani ordin
skiemi i potkali się z vitoltem na rzere vor
knie a na polu i bila im bitwa barzo viel
ka miesiaca augusta dwanastego dnia ve
wtorek i dlugo bili się barzo · j porazili ta
tarovie voijsko vitoltovo j xiadz vielki vi
tolt pobiezi prez z malem voijskiem ·
rzarz timirtiklui poijdzie s swoijm voijskiem
pot kijow i stal pot kijevem trzi dnij i kijo
vianie dali za siebie okupu trzi tisiarie ru
blow litewskich · j timirtiklui tatarska orda
rozpuscil po vielkim xiastwie litewskim
j voijevali tatarovie asz do vielkiego luczka
j viele zlego vczinili ziemi litewskiej i zas
poszli w swoija ziemia

ktorich xiazat pobijl rzarz timirtiklui

Imiona ktorich tam xiazat litewskich
pobito · xiadz andrzej olgirdovicz po
lorzki brat iego xiadz dmitrej branskij

Xiądz iwan dmitrowić, xiądz andrzei pasi-
nek xiądza dmitrom. xiądz iwan borissewić
kijewski xiądz hleb swiatoslawowić smo-
linski xiądz korijatowicz brat iego xiądz
siemion. xiądz michailo pot bereski. brat
iego xiądz dmitrej. xiądz dmitrij patri
kiewicz wolosski. xiądz iwan iurjewicz biel
ski. pan spitko krakowski

O xiędzu iurgiu swięto- slawowiczu smolinskim o powietrzu wielgodzie. po- gorzeliu smolinskiem

rub.

Tegosz roku xiądz Iurgi swietoslawo-
wicz a xiądz olijeth rzezanski przi-
szli do smolinska i bila wten czasz
barzo wielka trudność wsmolinsku
Inssi chcieli mieć sobie xiędzem witolta a
drudzi chcieli mieć xiędza Iurgia oiczi-
zna tedi xiądz Iurgi smowil sie z smolnia-
ni i z horożami i smolnianie niechcieli
cierzpieć wielkim nalazi od lachow a
przijeli sobie oiczizna xiędza Iurgia i o
tworzili iemu zamek. a xiądz roman bran-
ski wten czas bil tu tedi witolt kazal bil
tego romana zabić a namiestnika swe-
go poslal do smolinska i oni namiestni-
ka xiędza witoltowego poimali. a tich bo-
iar smolinskich i drużkich ktorzi niechcie-
li mieć oiczizna xiędza Iurgia tich przit
kich posiekali i xiądz wielki witolt

Teyże Jesienni prziszodził do smolinska na xiędza jurgia i stał viele pot smolinskiem i niewziął zamku i zaś szedł w swoią zie mię a wziął smolniani przimierze a w tenczas biła w smolinsku barzo vielka tru dnosć i viele ludzi barzo posieczono i mor bił vielki na ludzie Tegosz roku miesią rza Junia voievali tatarovie o kolo kijeva i klasztor kijewski zvoievali i vizgli

Tegosz zaś roku bił wnouogrodzie mor bar zo vielki y na moskwie w ladozie w porcho vie vepskovie w torsku w twierssi w dmi trovie i po wszitkiej ziemi ruskiej i powło skiam Tegosz zasię roku na ziastovanie panni mariej wponiedzialek na vierzbnej Niedzieli biło vielkie znamię iakobi w obiad gwiazdi iavili sie iakobi wnori i słonce po ciemniało i strach bił barzo vielki naziemią ruską Tegosz lata moskwa zgorzała y smolinsko Xiądz vielki vitolt sebral tedi wszitki władiki litewskiej ziemie polocz kiego Czernichowskiego Turowskiego łuz kiego władimirskiego i tem wszitkim wła dikam postavił w vielkim xięstwie litew skim starszego metropolitę Naymie Grze gorza zbolharskiej ziemie

w obiad, w południe

Cometa Naniebie

Pierszy Metropolita w Litwie

O xiędzu daszku Chwiedorovirzu

Xiądz daszko Chwiedorovir wziął krzemienier w vielki rzwartek i xiądz vielki vitolt sam niechał i poslie wprzodi siebie duuch panow swoich dmitra a danila

Mowiącz przedajnie się iem służić A kiedi ia przijadę k zamkui vi wzvod od puszcie na mosth. Z onni od vitolta przijechali i zvierzili się jem. Voievoda ich wdzięcznie przijal a tego nigd nieznal i nie vierzil ze onni przijechali zamku za sieczi. A daszko w ten czasz w noci przijechal. a snie mnij dziesiącz ~~[illegible]~~ sbrojnego ludu i natichmiasth wzvod od sieki i na most położili i wjechal daszko s tovarzisznni swemi Condrata voievoda vbil i żolnierzow krolewskich pobili. a xiedza switrigaila vipuscil z żelasz iako xiądz switrigailo siedział na krzemienczu dzieviącz lat. Xiądz switrigailo stamtat sebrawszi się przikazanim xiędza vitoltovim szedwszi do vegierskiej ziemie barzo viele spustoszil vegierskiej ziemie i zamkow niemalo pobrali i luczko vielkie wział A volinskich xiążath i bojar pięcz seth koni wzial a do vitolta przivioddl

wypad tu kilka [illegible] zamazany bladoczerwony atramentem

człowie kow

Pochwala O vielkim Xiedzu vitolcie Księstvieniczu

Xiądz vielki vitolt dzierżal vielkie xięstwo litewskie i ruskie i inszich vielie ziem i miasztkaiącz iemu w vielkim luczku i chcial bil na siebie włożić korona z iego nieprzijaciele polari nieprzepuscili iemu koroni mięcz tedisz przizival do siebie krola polskiego władislava. Cesarza i vielkiego xiedza vasila vasilevicza krola vegierskiego skrdova. xiądz vielki

rub

rub

o=a

Twerski · boris alexandrovicz · mistrz pru=
ski · niemieczki · ifflanski i inssich viele po
slow bilo · od iuana czara horodskiego
od czimskiego czara · od gdanskiego krola | a = o Krol Gdanski
od vielkiego xiedza rzezanskiego · Odoiew
skie xiązęta sami bili · od vielkiego nowo
grroda od pskova · od ordinskich czarow · od
woloskiego voievodi i od inssich ziem nie=
mieczkich posłowie bili · i mieszkali si w=
szitki gośćie v vielkiego xiedza vitolta siedm | Siedm niedziel
niedziel na stravie Nastrawę vichodzi= | Posłowie postronni
lo im na dzien obroku po pięci set miodu | mieszkali
berzek · po pięci set iałovicz · po pięci set | na dzien
baranow · po pięci szeth vieprzow · po sto | miodu 500
a = u zabrow · po stu łossi · a inich rzeczi liczbi | Jałowic — 500
niemasz · Tedi czarz czimski w milo | Baranow — 500
ści bil z vitoltem i tam w Łuczku si gośćie | Wieprzow — 500
czestoval i darovał rosmaitszemi darmi | Zubrow — 100
kosztownemi · i od tich miast vmocznila się | Łosi — 100
miłość vielka miedzi iemi · isz niemoże vipi=
sać o czci tego pana vielkiego ktori bil
od wschodu słoncza asz do zachodu słoncza
pan barzo możni wszitkich ziemie A | Wyniosłość
przichodząc kłaniali się iemu · barzo moż= | Witołda
nemu hospodaru vielkiemu xiedzu vitoltu
I czar tureczki cześć barzo vielką i dari barzo
drogie czasto prisilał ku mocznemu czaru
i hospodaru · Drugi czar horodski ten s nim
vielki milosci bil · i tesz czeskie krolestwa
i polskie krolestwa vielką cześć trzimali nad
slawnim hospodarem Jeszcze i gdanski krol
vielką cześć i dari barzo vielkie podawał
możnemu vitoltu i tesz bratu iego jagailu

c=e

Trzimali iemv stolcz vielkiego krolestwa pol·
skiego. A ku temu tesz barzo w vielkiei mi
losci snim bili. kiedi slavni xiadz vielki
vitolt na ktory ziemią gniew mial i kto·
ra ziemią chcial skazicz tedi zwoival

vo=oo

krol polski vladislaw zawdi iemu pomocz
daval i wszitci xiązęta i czarovie tatarskie
sluzili iemu i sami swemi glovami napomocz
iemu szli i sluchali go zawzdi. Takiesz xiądz
vielki moskiewski barzo w vielkiei milosci
miąszkal snim i insse xiązęta niemieczkie
bili poslussni i pomocz iemu davali na bith
va gdzie iemu bila potrzeba. I iesze hospo·
dar ziemie moladawskiei i barasabskiei ivo·
ievoda voloski bil snim wdobrei zgodzie i
bil go poslussen vewssitkim. Z xiądz vielki
twerskij xiadz vielki rzezanski odoiewskie
xiązęta w vielkim posluszenstwie bili vnie°
I vielki nowogrod, pskow. i wszitci bili poslu·
szni iego. Czarze i xiązęta czi wszitczi
w vielkiei lasce sniem bili. a inssi sluzili
iemu. i rzeszcz barzo vielka, i dari silno
vielkie i dari przinosili iemu nietilko na
wszitki lata ale na kazdi dzien i czasz. I bil
xiadz vitolt moznem panem nawssitkiei
ziemi litewskiei i po inssem ziemiam bil
slavien i viele czarow i xiązątk sluzili ie°

o=e

na dworze iego a inssi przijezdzaiacz kla
niali się iemu. A proszacz sobie czara na
czarstwo ordinskie. Z napierwei dal im cza·
ra do ordi soltana i ten czarz bil na czar·
stwie i niesmial nigdi przeciwicz się sil·
nemu hospodaru i ostaviwssi czarstwo

Podawał nacarstwo tatarowi X: witolt do Ordij soltana.

Z pobiezi na czarstwo insse xiązęta ordin
ski poslali posli swoije ku slawnemu hospo
daru prosząc sobie inssego hospodara czara
i on dal im inssego czara malego szoltana
Będąc na czarstwie i niesmial niigdi prze
ciwicz się i oslucharz barzo mocznemu hos
podaru gdzie ieno kazal iemu korzovać sam
on korzoval A po malem czasie ten czarz
niespodobal się xiądzom ordinskim i oni in
szego czara prosili sobie v slawnego hospo
dara i on dal czara ijem dawladbierdeija
A ten dawladbierdeij nievielę czarstwovawssi
zmarl. a xiądz vielki vitolt wten czas bijl
wkijevie A przisli do niego xiązęta ordin
szi do kijeva zvielkiemi dari i prosili so
bie czara inssego i on ijm dal czara mach
meta. a miaszkaiącz xiądz vielki vitolt
w kijevie stamtąt poiechal do luczka vielkie

z: dal malego soltana

3: Dal im nacarstwo Dawladbierdeia

4 teyze ordzie dal inse° Machmeta

O smierci vielkiego xie dza litewskiego vitolta

A tak gdi przijechal skijeva vielki xiądz vitolt do luczka tam się ius rozbolal i rosspuscil swoijch xiązęt i bojar z vielką porzcivoscią. A krol polski wladislaw wten czasz bil sxiądzem vielkim vitoltem w luczku przirtem gdi xiądz vielki vitolt zmerl miesiącza octobra dwadzie stego trzeciego dnia na dzien swiętego ia cova brata bożego bliskiego. I siądzie na vielkim xięstwie litewskim xiądz vielki swidrigailo i xiązil iedno dwa rodi i miesiącz I po szedl na rusz na poloczsko

Smierc Witoltowa Roku 1430 Miesiąca 8bri 23: dn

Bratem Krolewskim bliskim czyni

1

rubro

O vielkim xiedzu Zigmuncie iako dzierzal lithwą

rub.

J Litwa osadzili na vielkim xiąstwie literoskim vielkiego xiędza kiestucievicza zigmunta na vilnie i na troccech miesiącza septembra wdzien pirwssi A switrigailo woten rzasz bil w poloczku i poiedzie na smolinsku i xiązęta ruskie i boiarovie i wszitka ziemia posadzili switrigaila na vielkim xiąstwie ruskim. Na tesz iesien xiądz switrigailo zebral silą voisko barzo vielkie, i xiądz vielki twerski boris alexandrovicz dal iemu na pomocz brata swego Jeroslava ze wssitkim voiskiem. J poiedzie xiądz switrigailo na lithwą i niedoszedwssi vilna za szesc mil stoiali pod oszmianą niedzielą; i xiądz vielki zigmunt przjedzie z literoskim voiskiem i s silą barzo vielką i bila iem bithwa na oszmianie miesiącza dezembra osmi dzien. J pomoze pan bog vielkiemu xiędzu zigmuntovi i pobili switrigaila i xiązęth ruskich pobili a inssich poimali. xiędza jurgia lingwienievicza vbito: xiędza vasila siemionovicza poimano Owieczka odzimirzevicza poimali i pana Jedigolda i inssich viele xiązęth i panow poimali i tesz pobili vielką vielkosc

Dedigold

Theiże zimi drugi ras xiadz switrigailo sebral voisko barzo vielkie ruskie i poiedzie w litwą i povoievali ziemie literoskiei barzo viele i vielkosc vielką pobili a inssich w Jestwo poimano Na tosz lato xiądz switrigailo sebrawssi vielką silą ruską i mistrza

Jflantskiego ze wssitkiemi iflanti poden
mie sobie na pomocz ich. Xiądz vielkij
troerski dal iemu siła swoią i poijdzie mo-
czno w litwą i noczoval za poltori mile
od vilna na rudominie i mingwssi vilno
poijdzie na stare troki i stal pot trokamij
cztery dnij a niedostawssi poszedł prez
szukaï xiędza vielkiego zigmunta i woijska
litewskiego i stal veijkssikach cztery dnij
i poijdziet precz zas w swoiją ziemią. A
napierwej przijdzie do krevá i stal pot kre-
vem dwa dni i dostal zamku murovanego
krewa i popalil ogniem a ludzi barzo viele
poscinano i w jęczstwo pobrano i stamtat
szedl na mlodziecziio i przijdzie naniego
wiescz że litwa idzie wposcignia i xiądz
switrigailo posłał na litwą xiędza michaila
Zijewskiego voievodą. A insich tesz posłał
ruskich xiąząth viele. i pobili pana piotra
Montigierdovitzà i wszitką litwą, á inssich
poijmali. i stamtat poijdzie switrigailo
do zeslawia i zeslaw i zeslaw iednego dnia
wzięl i miasto vizgli i ludzi barzo viele
w jerzstwo poviedli. i przisszedl do minskà
i minsk iednego dnia wzieli i miasto vij
żgli i ludzi barzo viele poviedziono w jęcz
two i viele złego vdzielali vielkiemu xięs-
twu litewskiemu i poszli wswoijch ziemią
ruską i prziszli do borissova i tám poijma-
li xiędza michala jvanovitza polorzkie°
na rzere beresinie i poslali go do vitepská
i tàm kazal vtopit a poijmali xiędza nie
winnego. A potim mistrz iflantski poij-
dzie sswim ludem w swą ziemią iflantską

A xiadz vielki switrigailo szedl do lubomla i tam swoie voysko rosspuscil xiazat i boyar i sam poiedzie do kyeva. Na tasz iesien xiadz vielki zigmunt sebrawssi sila barzo vielka litwa i lachi i przyidzie na ruska ziemia i stal pot mscislaviem miesiaca oktobra osmnastego dnia i stal pot mscislaviem trzi niedziele mscislavia nie wziawssi zas wrocil sie do littwi. Na latho switrigailo sebrawssi sie s xiazaty ruskiemi i tesz s swemi boyari i zewssitkim voyskiem ruskim i poyidzie na litwa i mistrz iflantski skontori swemi przyidzie switrigailu na pomocz i ziali sie s switrigailem w braslaviu a wten rzasz mokrosc deszczu bila barzo vielka na ziemia. zatim nie mogli przidz do litewskiey ziemie i switrigailo szedl zas w swoya ziemia i rosspuscil wszitko swoie voysko w polozku a sam iechal do kyeva.

o = e

Na trzecie lato xiadz switrigailo metropolita w vitepsku nayznie harasima spalil i potim sebral

Metropolite Harasima spalono

sie zewssitkiem voyskiem swoyim w vitepski xiazaty i tesz swimi boyari ruskiemi i poyidzie do braslavia po zavielyskiey stronie i tam przispial do niego na pomocz mistrz iflantski zewszitkiem voyskiem swim i poyida od braslavia do vilkomeryzi a xiadz vielki zigmunt nieszedl sam na switrigaila

O xiedzu Michaile Zigmuntovicziu yako pora

vel

z

Zyl xiedza Switrigaila

vub

Po xiądz zigmut sam nieiezdząc
na switrigaila ale dal iemu
pomocz krol polski pieczdziesiat
tisiącz kopiynikow i poslie si
na swego xiedza michaila na
Switrigaila i xiądz michailo
poiedzie ze wssitkiemi silami litewskie=
mi i tesz spolaki i bila iem bitwa na
dzien swietego simona iudi w iesienij
za vilkomierskią na rzerze i pomoze pan
bog xiedzu zigmuntu i iego sinu xiedzu
Michalu i pobili Switrigaila i wszit=
ka sila iego xiązati i vielkośc vielka
pobili a inssich ziwich poijmali. vbili tedi
bratanica xiedza koributowego zidzimina
xiedza ieroslava linguwieievicza. xiedza Mi=
chala siemionovicza. xiedza michaila vij
ziemskiego Iwanvicza i inssich xiązaty barzo
viele pobili a inssich poijmali sorok i dwoie
xiązaty. a woiewodę naiimię xiedza michai
la Iwanvicza kijewskiego. a brata iego xię=
dza chwiedora koributovicza i iflantskiego
mistrza samego vbissi i marszalka iego i
viele kontorow pobili a inssich ziwich poij
mali i viele sniemi bilo rakuszan sliązą
kow i rzechow. poslie tego poboijscza trze=
ciej niedziele spruciwssi xiądz vielki zig
munt zebral wszitko voijsko litewskie
i poslal xiedza michaila sina swego na russ
i przisedl xiądz michailo i stanal na orssi
i smolnianie potkali go na orssi i podalij
się iemu slużącz ~~i xiądz~~ michailo do smo=
linska nieiezdzącz przijedzie od orssi do

u=n

F=K

Vitebska i przisżedwssi xiądz michailo stal
pot vitebskiem szesć niedziel i niewziąwssi
zamku szedl precz i possle tego teij zi=
mi xiądz vielki zigmunt sebral wszitka
sila litewską i panow. i posslal pot połocz=
ko i przisżetssi voijska stali pot połorzkie
niedziela i niedostawssi zamku szedl precz
A na drugi rok połorzanie i vitebłanie
nimaiącz sobie ni od kogo żadneij pomo=
ci i podali się xiędzu vielkiemu zigmuntu
I poczal bić xiądzem vielkim zigmunt na
xięstwie litewskim i ruskim

rub

O vielkim glodu i dro= gosci w smolinsku

rub

MB

Przegosz czassu w smolinsku bil glod viel
ki ~~gt~~ barzo. isz podrogam i po wsiam
zvierz iadal ludzi i w smolinsku w zam
ku i w mieście i po vliczach psi ludzij ie

Glod vielki

dli. glowi rące nagi po vliczach wlaczili
ludzie ludzi iadali matki dziatki swoie
iedli od vielkiego glodu. a od vielkiego
glodu ludzie w post mięso iedli po wsiach
i po wlosciach. A wten czasz czwartka
żita bila po trzi kopi grossi i viele zlego
tego roku podzialo sie po wszitkiej zie=

mi litewskiej i tesz ruskiej i viele krwie
przelania stalo się brat brata rodzanego

o=a

vbijal i mori bili barza vielkie za takowi
strach za dawnich czasow niebil i ludzie
starzi niemogą pamiętać

rub

O smierci vielkiego Xię= dza Zigmunta iako iego

dza Zigmunta iako iego wtrocech zarzezali

Roku 1437

Tegosz roku xiędza vielkiego zigmun
ta wtrocech zarzezali na vierzbnej
niedzieli przed obiadem i bila tru
dnosć barzo vielka w litwie. wten rzasz
smolinsk dzierzal od zigmunta pan an
drzej sakovicz i porzal smolniczan prziwo
dzić ku prziśiadze mowiącz kiedi xiąże
ta litewszi posadzą na vielkim xiąstwie
litewskim xiądza a vam bi tesz od litew
skiej ziemie nieodstapovacz a vielkiego xię
dza litewskiego vam sobie za pana mieć
a mnie vam bic posłusznim do tąd poki
xiądz litewski vielki na litwie siądzie na
vilnie i na trocech. i vladika smolinski
xiązęta i panovie bojarovie. mieszczanie
i czarni lud natim przisiągli zemi pana
andrzeija będziem miecz v siebie voievodą
porzesno na smolinsku

Dom Sakow iczow dawny

O rostizku to barzo vielkiej trudnosci w smolinsku

Tedi po vielkiej noczi na swietej nie=
dzieli vej zrzeda smislili czarni lu
dzie smolnianie i rada sobie vczinili kova
le kozomiaki szewci miesniki koriebnici
pana andrzeja zesłać sila z zamku a przi
siąga smoiją smienili i narządzili się w bro
ni z gliczami sergalmi skosami s siekiera
mi i zadwonili w dzwon ratni i pan
andrzej porzal się radzicz z bojarij

da

smolinskiemi i ze wszitkiem dworem swo
im i poszedl na nich zdrzewci na koniech i
bila im bitwa wzamku na swiętego bori
sa hleba i pobili viele ludzi rzarnich i po
biegli rzarni ludzie od pana andrzeija. I
teijze norzi pan andrzeij z zamku precz. z
jechal z zonami bojarovie smolinsci snim
bilij a posle tego trudnosć bila barzo viel
ka wsmolinsku i poijmali smolnianie mar
szalka smolinskiego pietrzijga i potopili
go w miesrze a posadzili sobie voievoda
w smolinsku xiędza andrzeija dorohobuskie

Jako lithwa wzięli sobię kazimirza krolevicza xię dzem vielkim litewskim

Tegosz rzassu tedi rada litewska xięzę
ta panovie i wszitka ziemia dgradzi
wssi się i wzięli sobię z lachow xiędzem
vielkim kazimirza krolewicza i posadzi
li go poczcivie na stolecznich zamkach
na vilnie i na trorech i na wszitkiej zie
mi litewskiej i ruskiej. w ten czasz przij
dzie Jurgi Lingwenievicz znovogrodka do
lithwi i xiądz kazimirz krolevicz dal iemu
otczizną iego mscislaw i bojarovie smo
linsci przijechali do smolinska z lithwi i czar
ni ludzie smolnianie niepuscili ich wzamek
i bojarovie vosierchawssi się po swim vło
sciąm i zatim bila bitwa barzo vielka boia
rom sczarnim ludem i zamknęli się czarni
ludzie na zamku. i przizvali do siebie xiędza

Jurgia Lingwieievirza hospodarem J
xiadz Jurgi poijmal smolinskich boijar
i pokoval ich a imienie ich podaval swim
boijarom. Tegoz iesieni nazapusti philipove przijdzie voijsko litewskie do smolinska i stali w smolinsku potrzeci niedzie te miasto i cerkwie vizgli a ludzi vielkosc vielka posiekli i monaster vizgli i viele zlego uczinili smolinskiej ziemi Tego roku zima barzo zla bila miecielicza przes przestania z mrozem ludzi viele pomarlo po wsiach i po drogach z vielkiego zimna a snieg barzo vielki bil za dawne lata takoven zimi niebivalo A tegoz viosnij voda bila barzo vielka w smolinsku wszitko miasto poijela bila malo niedoszla voda do prokopskiej gorij

O moskiewskim boijszczu

Tegosz lata xiadz vielki kazimirz niemirem bil s xiadzem vielkim moskiewskim J przijszedwszi moskwirzi s xiadzem i s tatari kozanskiemi i voievali wszitka ziemia vasiemska. Ten zas zimi poslal voievod svich ~~[illegible]~~ i paniatij litewskich przecim tego voievacz moskiewskiej ziemie J zvoievali kozielsk vereije kolwha mozaijsko i viele zlego uczinili moskiewskiej ziemi a lud vielki poviedli w moskiewska ziemia. I moskwirzi zebrawszi sie z dziesiacz dni i pognali wslad za litwa i pobili viele moskwiczow litwa a inszich zivich poijmali i dogoniwszi mostwa bili sie z lithwa i pomagal bog litwie i przivviedli moskwa

do smolinska do xiędza vielkiego kazimirza i vczinili tedi xiązęta i panovie vielką czesć vielkiemu xiędzu kazimirzu krolevitzu

Vielkiego xiędza Moskiewskiewskiego pobili tatarovie

Moskiewskiego tedi xiądza nie lubo w smolinskiej ziemi chodził do muxowla bić się statari s czarem machmetem i ssinem iego momotakiem i pobili moskwą nasz toua tatorovie i samego moskiewskiego vasila ivana Zeli a inich xiązat vielo pobili a insich poimali a bila iem bitwa na szudaliszcza świętego monastera i bila tedi moskwa w vielkim strachu a potim czarz machmet i sin iego momotak dali xiędza moskiewskiego na okup i vzieli zan vielko srz vielką rublow i sobolow

Z vielkim xiądzem Moskiewskim mir halató

Moskiewski vział przimierze z xiądzem vielkim kazimirzem królevitzem i przisięgą iemu swoij dal

ielkiego xięstwa litewskiego kroniczka krotko pisana

rubro

Od przyjęcia viari rzimskiego zakonu ustaviona przes krola polskiego iagajla i vielkiego xiędza litewskiego vitolta pot lati bozego narodzenija tisiąc trzi sta osmdziesiąt szest · rub

Krol iagailo oćiecz kazimirzow niemrzow porazil · pot lati bozego narodzenia · tisiąc trzi sta trzidziestego iedinego · rub.

Litwa wzięli poltewsk pot lati · bozego narodzenia · tisiącz · trzista · siodmego · rub

Krola olbrachta porazili na bukowijnie volochowie pot lati bo · naro · tisiącz cztery sta · trzidzieste siodmego · rub

Vielebni kazimierz umarl pot lati bo bozego narodzenia tisiąc cztery sta dzieviecz dziesiąt czwartego · rub

Krol andrzei kazimir vmarl lata bozego narodzenia Tisiącz piącz setsnego

Tatar pobito pot klierzkiem w dzien panni Mariei sniezney pot lathi bozego naro: Tisiącz piąc siet szostego

Panow poijmano narvidossi lata boze° narodzenia Tisiącz piecz setnego

Krol vielki xadz alexander vmarl a zigmunta na vielkie xiąstwo wziąto na dzien swietego simona iudi pot lati bozego naro Tisiąc piąc szet. szoste°

Biskup tabor vmarl pot lati bozego naro: Tisiącz piec set siodmego

Glinski zabrzezinskiego zabil pot lati bozego narodzenia Tisiąc piet setosme°

Moskwa pot orssa pobito pot lati bozego naro Tisiąc. piec set dzieviątego

Zacharias legat bil w litwie pot lathi bozego naro: Tisiąc. piet set dwadzieste°

Zlota uliczka bila othworzona pot lati boze° naro: Tisiąc piąc set dwadziestego czwartego

Krol zigmunt kazal gdanszian scinac pot lati Tisiąc piet set dwadziestego piątego

Tatarow pobito za kijevem verzterdziesci milach o gromniczach, na holssaniti pot lati Tisiacz. piet set dwadzieste° siodmego

Czara zawolskiego z litwi pusczono pot lati boże: naro. Tisiąc pięć set dwadzieste osmego

Krol zigmunt nas hospodar skrolową swoią boną przijechal do litwi. Tegosz roku wszitka ziemia popisovana pot lati boze: na: Tisiąc pięć set dwadzieste- go osmego

Krolevicza mlodego Zigmunta Augusta na wielkim xięstwie litewskim posadzono a w ten rzasz bilo iemu dzieviąc lat pot lati bozego narodze. Tisiąc pięć seth dwadziestego dzieviatego

Prava pisane dane wszitkiej ziemi lite- wskiej Tisiąc pięć set dwadziestego dzie viatego. na dzien swietego michali

Miasto i zamek Vilenski gorzal. Tegosz lata pobitho tatar na holvej i na poluzniej pan andrzej nimirovicz voievoda kijewski i kniaz ivan Jurgievicz dubrovizki z dworza- mi ktorzi bili napieniadzach pot lati boze naro: Tisiąc pięć set Trzidziesto

Xiadz constanti umarl voievoda troczki i hetman po wniebo wziącia panni na- xiej pot lati boze. naro: Tisiąc pięć seth Trzidziestego

Panu stanislawu gastoltu dano troczkiewo ievodstwo w vielki post po lathi bozego naro. Tisiąc pięć set. Trzidziestego pirwego

Vielki xiądz moskiewski vasil vmarl pot lati boze: narodze. Tisiąc pięć set. Trzi: dziestego. trzeciego

Metropolith kijewski. I halirzski. z anffor smarli pot lati boze. naro: Tisiąc. pięćset Trzidziesti. czwarti

Pan piotr kiszka starosta zmodski vmarl tegosz roku dano panu Jurgiv radzivilv panu vilenskiemv pot lati bozego narodze Tisiąc pięć set. Trzidziestego. piątego.

c = z, g = ćz Radohoszcz zezgli pan Andrzei Mirowicz Voievoda kijewski. a pan czisz Koniowski krolewski Tisiąc pięć set. Trzidziesti. piąti

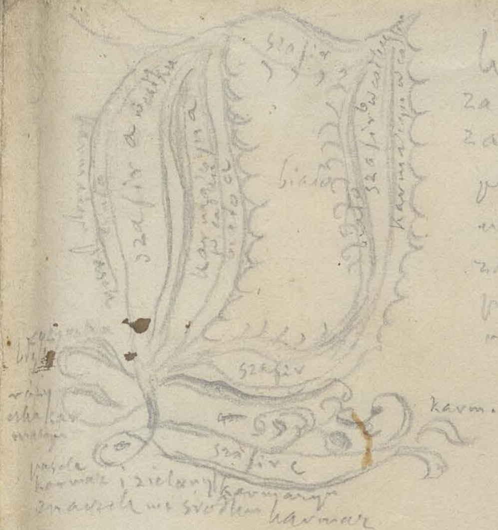
Homel vzięli w piątek I staradup tegosz
rz obiczaiem roku Kopanim na dzien swiętego igna sciariela vniedzielę. a na ten czasz bil hetmanem nad voiskiem polskim pan tarnowski. a nad pieniężnim pan poznanski. a nad litewskim pan iurgi radwilowic. pot lati
1 5 3 5
Tegosz czassu porzepow vziali i xiądzą

o = v vrzina staraduba

Tegosz roku krol vidal krolewną za mąsz Tararowa pot lati bożemi Tisiąc. pięćset trzidziestego piątego

Jamusch
Xiądz z xiąząth Litewskich vjechal z lithwi biskup vilenski. Tegosz czassu po nim

rzeby bralnia

litera inicyalna Statutu litewskiego.
za szafirem a, pasek ponsowy i zielony
za biało a, pasek zielony i wąski karmazynowy w około
przed szafirem b w całem pasek zielony
wyższy szafir c figlas szafir, a tylko figlas listka osobny karmaz.
zakręcik d także karmaz., i e, ale których idzie na lewo zielony
paski przytykające do szafiru, zaw iewające figlas, karmazyny
nowe

[illegible]
[illegible]
ne [illegible] da:

ne. Wielskie [illegible]mu
xiestwu litews:
kiesmu ruskiew
pruskiemu żmor
kiemu i inych
przez

wielkie [illegible] litera [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

39

O ~~pierwotnym~~ dawnym właścicielu rękopismu można wnosić z zapisu na ostatnich kartach: Thego roku Ja Bieniasz Zdanowicz Krywiec Rodziłem się Marca 14 Roku 1548. W rubryce także rok 1548.

Na stronicy poprzedniej u samego wierzchu taka notata:

Z Waczyńskiego

Gdi pąn thwcy przedzie 6 ... Sobie miasto co iest na skad goracz albowiem będą gliwaz ~~w~~ krwi twoiey A lew pomiezi .....

Tur....

Naleziono tho w Aquily Miesście
Jedniym grobie ~~1570~~ 1570

Kto był ten Waczyński niewiadomo. Co uwagi godnego to, że proroctwo zdaje się ściągać do Krakowa na Podgórzu, pod Karpatami i że napis mógł być w języku polskim. Ostatnie wyrazy pół[illegible] i starte: A lew pomiędzy tura, lub coś podobnego.

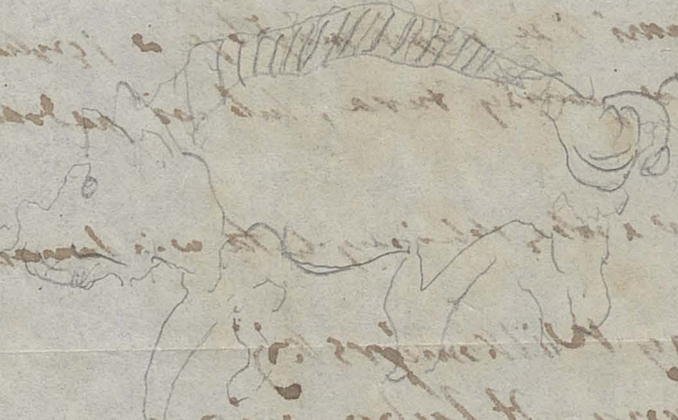
Na ostatniej stronicy tych dwóch arkuszów z obu [illegible] ta wiadomość charakterem bieżącym współczesnym:

Pan Stanisław Hollubiczky Podkomorzy Wilkomirskij powiedział. Iż za niebosczika pana Hlubowicza Woiewody Wilenskiego dlia potwarzy [illegible] to wanomiakie Naipirwszego

W wiadomości o rękopiśmie, pomieszczonej w Bibliotece Warszawskiej z r. 1854, miesiącu kwietniu, wiadomości te przepuszczono.

znak wody na arkuszach

znak wody na ostatnim arkuszu

do rzekomej przedm[illegible]

Oba [illegible]
albo tura

Krolui wielkie go kie dza litewskiego Zigmunta przi wilei dan wszit: kim Zidom. wPa nstwie i w wiel kim kiestwie li tewskim

W Imie boze stan sie abi bled: nich rzeci i zapamietalich ktore sie dzieia pot czassem Inego bi rostirku nierzinili madrich rozu

Nalezy abi poczwierdzenim listow bilo po
czwierdzono swiatkow dostoynich swia
destwo bilo bi vmorznono ku zywnosci
dla teii rzerzi i pamiaci   My Zig-
munt z laski bozei krol polski vielki xiadz
litewski ruski xiaza pruski zomorzkie
mazoveczkie i inich pan i dziedzic
Znamionuiem timi to listi ktore wssit-
kim slussnim niniessim i napotim bedarzi
tich listow znamienitosc maiarzim · iako
poviwssi sie oblirzmie przet nami i nassa
racia poddani nassi zidovie · z brzescia · z
trokow · z grodna · z lurzka · i z volodimi-
rza · i z inssich miast nassich vielkego xie-
stwa litewskiego swoim i inssich zidow
Imieniem   pirvi · privilei pot zapise
i pierzaria naiesmienssego xiedzaria pana
i xiedza alexandra · to iest · vitolta xiadza
litewskiego i dziedzirza grodzinskiego
drogirzkiego · lurzkiego · vodadimirskiego
i inich zrem prava volei i inssich rosmno-
zenia wsobie zamikaiace im iest dano
prossarz abi przerzerzone przivilege im
poczwierdzir do swiatzir i vmocznirz
raczili bich mi ktorego przivilegia obi
rzaii thimi sie slovi porzyna
Vimie bozestan sie Amen ludskiego ro
dzaiu vczinki zebi nieprzisli ab ssem
swiatkow abo smadesstwim listow rich
teii przirhodzy i od pamieci od chodza
dla tego mi alexander abo vitolt z laski
bozei vielki xiadz litewski i dziedzirz

Grodzinski brzescki drogiczki lucki volo
dimirski i inich ziem. Znamionuiemi ia-
ko nimiejssim tako i napotim bedacim
do vzijeň bi prziszedl znaiimosci ten list
Isz zidom nassim tich miast nassich przivi
lei i statut ktori od nas dzierzali bi slovo
od slova ktoricz mi im dali i vziczili iako
w Lienbarkii maia od zidow iako tesz na
inssich listech polozenie zalezi vmistilijsch
mi vlozicz

Pirvi Czlonek

Napierwei Zaiste vstauiem
isz opiemadze abo oktora rzec
richoma vinovata ktora bij
sie dotikala person zidowskiej. zadni
krzesciianin naprzeciwko zidovi. iedno
zdwema krzescijani a strzecim zidem
ktori bi sie dobrze choval wswoim zakonie
zidowskim swiadectwo dopusczono ma bic

Wtori Czlonek

Jeslibi krzescianin nazabal zida
moviacz abi iemu swaia zapla
ci zastavil. a zid bi iemu tego
zaprzal a chrzescianin niechcial
bi iemu tego vierzicz zid przisiagą vczi
nivssi ma vaznosc oneij rzeczi i zastavi
a za sie krzescijanin przisiagą iesli do
swiatczil ma iemu zaplacicz

Trzeci Czlonek

Jeslibi zid krzescianinu niekawssi swiatkow, rzeczbi, pozirzil si um nie zastavi a onbi zaprzal, to krzesciani ma zaplacic abo przisiąga się o czisticz

Czwarti Czlonek

A zid tesz ma brac obirzaiem zastawnim wszelakie rzerzi, ktorembi kolwiek imieniem bili zwani, a od rzerzi zadnego przenagabania nima miec Jedno rzerzi kosrielnich poswiarzonich ktorich zadnim obirzaiem nimaia przimowarz

m = w

Piąti Czlonek

Jeslibi krzescianin nagabal zida o zastawa ktorabi mial zid, ktorabi bila iemu przes zlodzieystwo abo przes nieiaki gwalt wziata, na tha isthna zastawa

g = cz

zid ma przisiarz, iako niewiedzial, kiedi iemu ta rzerz ukradziona abo gwaltem wziata a to ma w swoiey przisiadze wimawarz: Isz iemu ta zastawa zastawiona a

u = w

orzisciwssi sie krzescianinu ma iemu polowiczu lipsi placicz ktorabi iemu do tego czassu sie przimnozila

Szosti Czlonek

A ieslibi tesz przes upat pozoni abo zlodzieystwa abo przes iaki

gwalt rzeczi swoie zastavione utracil a krzesciianin ktori bi iemu zastavil zadni zida nima gabar zid wlazna przisiaga swoia bedzie orzisriony

Siodmi czlon:

Jeslibi zidovie miedzi soba mieszedla iaka abo swar porzali sadzia miasta nassego zadnego przesadu namich nima brarz ale mi tilko abo nasz starosta bedzieli ich sadzil. A ieslibi ista vina abo przestap przisszedl na ich persona nam abo tilko ten czlonek ma bir sedzir zachowan

Osmi czlonek

Jeslibi krzesrianin zidovi rana nieiaka zadal vinien nam vina zaplarzir iako nassci taszi moze przebir do nasszego skarbu a ranionemu ma dosir vczinir vedlug iego ran sliachezkich iako prava nassey ziemie dzierza

Dziewiathi czlo:

Jeslibi krzescianin zida zabil godnim karanim ma karan bir a wszelakie rzeczi ruchome maia bir w nassei moczi

Dziesiati czlo:

Jeslibi krzesrianin vderzil zida tak zakobi krwie nierozlal ma nanim

n = u

m = n

o = e

Dina bir vedlug obirzaia nasszi ziemie
a vderzonemu i obrazonemu ma dosir
vczinicz iako wziemi nassei iest obij
czaij a iesliby pieniadzi nimial tedij
za przestap iako pravo naidzie ma bir
karan

Jedennasti Kzlo:

A Jesliby przes nasse panstwo ie
chal zid zadni iemu zadnego prze
nagabania nima vczinicz ani obraze
nia a iesli bi ktore rzeczi kramne viosl
ma mito placzicz przes wszitki mita po
lozone slusnie placzicz ma iako ieden smie
szczan wktorim miescie zid mieszka

Dwanasti Kzlo:

Jesliby zidovie vedlug obirzaia sve
go zida vmarlego od miasta do
miasta od poviatu do poviatu albo od ie
dnei ziemie do drugiei ziemie viezli nic
namicz przes mita nasse nima brano bic
A iesliby mitnik bral czo namicz chce
mi iszby iako rozboijnik karan bil

Trzinasti Kzlonek

Aiesliby krzescianin kopiszcza ich ka
zil albo gwaltem nachodzil chcemi abi
vedlug obirzaiu nassei ziemie i praw
nasszich bil karan a wszitki imienia iego
maija w nassa komora wpasc ktorim

kolwiek obirzaiem bili zvami

Szternasti Szlonek

Jeslibi kto na skala zidowska mio tal rhremi abi starosrie nassemv dwa funti pieprzu zaplaril

Pietnasti Szlo:

Jesli zid sadziemu swoiemu wvinie pieniaznei abo wktorei inssei rzeri znaleziema tego sadziego viniem zostal tedi vina ktora starodawna iest plarzona ma bir

Szesnasti Czlonek

Jeslibi zid przes viznanie swoiego sadziego bil pozvan do prava pierwi i drugi ras a nieprzi szedl biza za obiema razi vina ktora starodawna vlozona ma plarir. A ieslibi ku trzeciemv vizvaniv nieprzisszedl vina ktora starodawna vlozona dla vpamiatania sadziemv ma plarir

Siedmnasti Szlo:

Jeslibi zid zida ranil vina swoiemu sadzemu vedlug obirzaiv ziemskiego ma plarir

Osmnasti Szlo:

Jezesmi vstavili isz zadni zid nima przisiagar na dziesiariero boze przi

kazanie to iest na xiagi moizeszove iedno o vielka rzecz ktora bi przes piątdzie=siąt grzivien zrebra bitego vaziła a bilo bi przet obliczno sciią nassą viznanie te di ma przisiągac vdwierzi przet swoią szkolą w dzwierzach skolnich

Dziewiątnasti Ar:

Iesliby zid bil zabit a przes swiadectwo niemogl bi dovieść przijacielem swoim ktobi zabil a mogl bi mieć w pisaniu ktorego podeyrzanego chcemi a brencząc

o = e

Dwadziesti Ar

A iesliby krzesćianin zidowką znasilowniee raką vderzil podlug prava nassej ziemie ma bić karan.

Dwadziesti pierwi

Sędzia zidowski gdi się ktora przigoda miedzi zidi dziecie nima ich przet sią przivodzić asz bi przes skargą bil naviedzion

Dwadziesti wtori

Zidovie w skole abo gdzie sobie obierzą mają sądzemi bić

Dwadziesti trzeci

A iesliby od zida krzesćianin zastavą swoią vizwolil tak iakobi

u = v

Jemu liphi niezaplaril · a tich liphiw iessli bi przes miesiecz niedal · kv onim lipha przimnazaią się druzie lichvi

ą = om

Dwadzisty szwarty

Zadnego gosczia w domu zidowski nierchcemi mieć

Dwadzisty piąty

Jesslibi zid na imienie abo na listi panow znamienitich pieniadzi pozirzil a tego przes listi iego do swiatril abo przes pierzari mi zidom w miasto inich zastaw imienie zastawione naznamionuiem · a iemu tego imienia przeciw ko gwaltovi chcemi bronicz

Dwadziesti szosti

Jesslibi kto zida albo ktore dzieczią zidowskie kto okarmil (otrul.) ta kovi iako zlodziei ma bicz karan

Dwadziesti siodmy

Jesslibi zid wzial u krzesciani na zastawą przes rzecz a dzierzal bi ią do roku godnego · a iesslibi zastawa wasznosci pieniadzi nievczinila · tedi zid swemu sadziemu ma thą zastawą vkazacz · A iesslibi zastawa niedobra byla tedi starosczie nasssemu ma vkazacz

A potim ma zid dobrovolnie ona zastava
przedavarz iesslibi ta zastava nisslti rok
przidzie swoiemu sadziemu bila vkazana
A iesslibi zastava dzien i rok zostala potim
zid na tho zadnemu ni ma odpovidar

6 = h

Dwadziesti Osmi

Chcemi tez abi zadni zida ku zapla
cie zastavi iego wdzien swieti nie
smial przipadzarz

Dwadzie dziewiati

Tesz chcemi abi zadni zida ku zaplacie
zastavi nieprzinievolal

Trzidziesti Czlonek

A iesslibi ktori niego domu gwalt
vczinil iako rossprosca skarbu
nassego takovi okrutnie ma karan bir

Trzidziesti Pirvi

Wedlug vstaw panskich w zmia
swietego oicza vassego przika
zuiem groznie abi na tim osta
terznie zidovie wpanstwie nassim. Iessli
bi zidovie miel bir obvinieni isz pozwa
ia czlovierzei krwie iedisz to iest naprze
ciwko zakonu i vstawie isz zidovie po
spolicie maia sie vistrzegar od krzesci
anskiei krwie

mieli bir

Trzidzie Wtori

A jeslibi ktori zid v zabicie dzie-
ciacia ~~ob vinian~~ krzescian skiego przes k-
rzescianina bil obvinion trzema krze-
sciani a trzema zidi dobremi mabic do
swiatczon. a gdibi zid bil przeswiatczo
tedi zid vinen ma bic karan za vistep
A iesslibi swiatkovie przerzeczeni nievin
nasc iego orzisrili tedi krzescianin vi
nę ktorę zid mial placicz niemilosci
vie zaplacicz ma

Trzidzesti Trzeci

Vstaviliszmi iesz bi zidovie koni po-
spolitich wdzien tilko w zastavę
brali iavnie. A iesslibi vktorego zida bil
kon kradzioni przes krzescijanina na-
lezion. zid wlasną przisiagą ma sie o
czissczic moviącz zem tego konia wdzien
wzial. ktori wpieniadzach vmnie iesth
zastavion tedi zid od tego virwvion bę
dzie

Trzidziesti Czwarti

Jesslibi mincarze wxiestwie nasszim
vstavieni. zidow falszivemi pienią
dzmi abo rzeczami insszemi sami przez
possla nasszego voievodi i tesz miesczani
ktorim kolviek obiczaiem takovich bi
imac niesmieli

Trzidziesti Piati

A iesslibi ktori zid niejaka potrzebą
vielką przipadzami czassu noczne

volal bi. A iessibi krzesciamie iemv nie przisliengli ku volaniu. tedi sasiat kozdi i zid trzidziesci szelagow zaplacic maia

Trzidziesti szosti

Tesz vstavi: Asz bi zidovie przedavali kozda rzecz dobrovolnie i maia kupovac i chleba maia sie do tikac iako i krzesciamie a zakazuiacy im vina ma zaplacicz

Thesz wszitki ktoremi

przerzerzone i viecznie potzwierdzone dzierzec mocznosci ninieissi przivilei z z imieniem od swiatkow dalich mi sprzeza cia nassa porzwierdzona. Stalo sie iest i da no w luczku vc tava krzciciela swietego Jana latha bozego narodzenia. 1 5 8 8. A przitem bili ci swiatkovie xiadz Fiedor voievoda luczki. tego czassu bedac ziegmunt ricerzem a loba boiarovie z litwi ta tesz Michailo zossmiani z litwi i inssem swiat kom przerzerzonim i dostoinim rzeczam Mi zaiste prozbami rzerzonich poddanich nassich vielkiego xiasstwa ve wszitkich rzkon kach laskavie polozonich przeto mi prze rzeczonim przivileiem vmislitichmi po rzwierdzic. dosviatczic vmocznic iako ninieissim pismem porzwierdzami i v macznami i doswiatczami maia oni dzierzecz podlug tego lista nassego

Na vieki viekow na ktore rzeczi swiadec
twa i potzwierdzenia lepszego pieczec
nassa ku niniejszemu listovi iest zaviessona
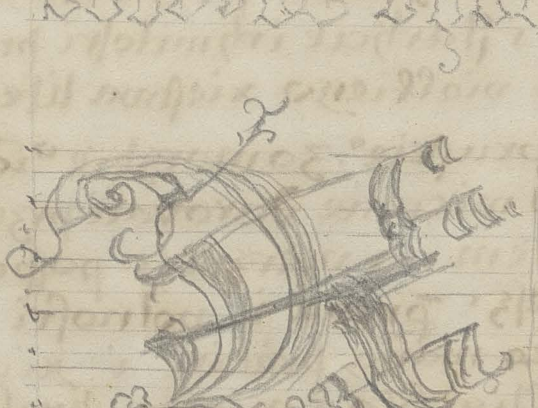
Stalo sie iest i dano v mielnijku przet
bodobrzenim · [ante] festu Epiphaniarum
lata narodzenia bozego 1 5 0 1
przet vielebnim oycem xiedzem voiciechem
z bozey laski biskupem luczkim i przet viel
moznim i urodzonim panem · panem miko
laiem voievoda trozkim · i przet Janem
zabrzezina · vielkiego xiestwa literoskiego
marszalkiem navissem i przet starosta gro
dzienskim · i przet stanislavem hlebovirzem
voievoda · i przet xiadzem ivanem glinski
voievoda novogrodskim · i przet xiadzem
michailem glinskim dzierzawrza vrianski
i przet voiciechem kuchmistrzem krolovi iey
milosci starosta kovienskim i bielskim
i przet panem mikolaievirzem marszalkiem
dvornim dzierzawrza slominskim i przeth
inssemi pani dostoinemi przes rare piotra
opalinskiego poznanskiego gubernatora
ktorymo thi rzerzi bili poleczone

Kropki i gałązki karmazyn... ceratki w kwadracikach w górze zielone w dole karmazyn. pasek na obwodzie karmazyn przy pasku dolka karmazyn

rhau
lidu
nie pi
sskie
mna przes mowo latr-
ynsskiemn przes
nancashurn szego
krola polskie
kazimirza pie
rwnego libranilkie

rubro

A vierznej pamięci
rzerzi wszitkich rzo
sia dzieią potczassi
i szrhodzi spamięci
ludskiej possol v
srzassem i moze
przidz wznanimosrz potim bedarzim nie
bedzieli zarhowano potim napisane.

rz = z Przetosz mi Kazimirz · Laska boza krol pol
ski vielki xiadz literski ruski pruski
zomorzki mazovezki i inich · vzna
wssi stalosc viari na vielebnieissich
oswiecko vieli itd. vielebnich Oswiecko mich zarznich mo=
znich · vostropnich i opatrzonich pra
latow duchownich i swiezkich xia
zath i panow · sliachti boiar i miesczan
ziemi vielkiego xiestwa literskiego etc
n = u ktore sie nam i ku nassei iasnosci i per
sonie iako ku prawdziwemu a wlasne
mu ozirzirzu i panu przirodzonemu
mieli i maia i na potim chcza mierz
stale a viernie iakosz to vnich dobrze
a skuteczmie przes doswiatrzenie iest
naidziono godno nam sie vidzialo za
abich mi iim za takova ich dobrocz la
ski nassei i volnosci i dari nassemi szi
rzlivosciami slussnie a laskavie dosicz
vrzinienie i rzinili zarznie zarzim bi
na potim ku nam i ku sluzbam nassim
Ochotneissi bili rzdisie v vidza tako
vemi laskami poviesseni A przetosz
Napierven przerzeczonim prelatom · xia
zatom · panom · i slachcie ich milosci prze
rzerzonich ziem vielkiego xiestwa litew
skiego · ruskie · pruskie · zomorzkie etc
Dalismi i nieodmiennie darovali przes
s = sz ten nas list · daiem na viecznosc posspo
licie · wssekki tesz · prava i volnosci
i vizvolenia iako maia pralari i xia
s = ws zata i panovie sliachta i miasta krolest
wa polskiego · alisz bi tei posspolito
sci a osobno nie viobrazivssi niektora

Wrzliwosc natem niemziala teij to vol
nosci abo niektorcij smirch vidzialo sie
nam wlozirz tuth i viobrazirz naimie

Rabirvcij kolzit ki dane privilegia

rubro
i tak dalej

I volnosci kosciolow stolerznich z bor
nich klasztornich o ziemiach nassich n=u
vielkiego xiastwa literoskiego posta
viom i nadani i ktore na potim na da
vane beda chrem nieobraznie nie porusnie o=e
snie chovac i bronich vedlug wszelkiej
morzi nassei ktore kosrioli stolerzne z
bornie i klasztorne gdi sie czasow swo
ich przes smierrz abo rosspuszenie otwo
rza i pasterzom niebeda mierz ktorich
podavania na nas i na potomkow na
ssich zalezi zupelnim pravem i mi da l=k
iacz im inssego abi inssich pasterzow
nie inssego ani inssich do tich kosriolow o=e
ofierovarz tilko vielkigo xiestwa na
szego litewskiego tu bilrza iesli w gadno o=e
sci a wstalosci obirzaiow naidzion be
A iesslibi niebil tedi inssei ziemie iakil α
persona pozicerzna a perzliva i slusna
ktorabi vmiala rzadzirz i pozicerzna
birz tilko kilko kvorz bedzie potrzeba

I thess przez perzonim rubro
prelatom xiazatom

panam sliachcie miastom przerzeczonei
ziemie vielkiego xiastwa litewskiego zr
Dalismi na zadnego czlovieka ob o mova
ich abo vrzado iavnie abo taiemnie a
bo na ktore podeyrzenie tich xiazath
i panow i mieszczan karać abo kaznicz
nimami zadnim karanim to iest ani ni
ma od dalenim ani tesz karanim tur
mi ani pieniadzmi ani krvavim alisz
bi pirvey na sadzie iavnim obirzaiem
prava krzescianskiego tego kto przevo
dzi i tesz tego na kogo przevodzicz obli
cznie postanovivssi i skutecznie bili po
vczaszeni ktoresz po takiem sadzie i poko
naniv vedlug obirzaia prav krolestwa
polskiego maia bicz karani i skazivani ve
dlug vielkosci i podobi vistepow svoich

Itesz za vistep czudzi
nikto inszi tilko then

ktori zgrzeszil abo vistapil a ten zaw
zdi obirzay prava krzescianskiego za
chovivaiac przet sadem porzaszoni
i osadzoni ma karan bicz A tak ani
zona za vistep meza svego ani oiecz
za vistep sina svego ani tesz masz za
za zona ani sin za oicza ani ktori przi
rodzoni ani sluga tilko yedibi kto bil przi
czastien vyimuiarz tilko vistepu o
brazenia maiestatu ... krolew ...

Itesz da posczani abi
xiazata panovie boia

ri przerzeczoni mieli volnosc virhodzic-
stich ziem nassich vielkiego xiastwa
dla nabivania obfitey fortuni i dla vi
rzwirzenia vczinkow ricerskich do w
szikim zvem rzudzich tilko nima do sic
stron nieprziiacielskich. A wssakze tak
abi z imienia tich ktorzi virhodza sluz
bi nassei nieomiasskivano ale po temusz
iako i przi samich nam i po tomkam
nassim maia bic pelnione zawzdi kie
di potrzeba bedzie

Tesz przerzeczone xia zata panovie boiari

i miesczanie imienie swoie oyczizne
abo im dane prze naiasnieiszego slaw
ney pamiaci vielkiego xiedza alexan
dra vitolta przodka i dzada naszego miel
milcziszego i danini oswieczonego viel
kiego xiedza zizmunta iesliby ktori tei
danini dzierzacz przivileyem a swiat
ki dostatecznemi a slussnemi swiadecz
twami tey danini pot piera i donodcm u = n
rownim a timze pravem ma dzierzecz
Iako xiazeta. pano vie. boiari miesczanie
krolestwa polskiego swoie imienia dzier
za. A maia volnosc mier thi imienia prze
mienicz od dac darovac i na swoi dobro
volni pozitek obrocicz A wszakze i thi
imienia przemieniaiaci przedaiaci od
dalaiacz abo daruiacz przet nami abo
vrzadniki nassemi vedlug obiczaia ko
roni polskiey maiacz zdavacz i tesz

po smierci oyczow dzieci iako muszczizni tak i dziewki od imion oyczizznich ni maią bicz oddzieleni ale maią spolemki swoiemi timi imienia w zupelnosci dzierzecz i w pozitki sobie obraczacz

Itek gdi to sprzeze konich kiązath

Wa niat boiar, mieszczan, ymze teczi wdova w imieniu męza swoiego ma zostacz doted poki będzie na wdovim stolczu siedzie a iesliby chciala za masz icz ma bicz oddana skim się z lubicz a dzieci przi imieniu zostacz maią A iesliby dzieci niebilo ino blisci tego męza iey pirwssego iako insse wdovi korony polskiey chodzą za męzow A iesliby pirvi masz w przerzeczonim imieniu swoim ktore viano naznaczil że nie swoiey a tobi ona staterznie mogla przeviesdz i ona wziawssi viano podlug obiczaia prawa ma się oddacz chcze skim.

Itez dziewki przirodzone i krewne ich

wo ni i wdovi dobrovolnie mogą davacz muzom nastatkow nassich o tim się nie dokladaiącz a wszakze obiczay krzescianski wtim ma bicz zachowan

Itez wszczitci kniecie

Poddani rikas(?) ... ksią-

niat · boiar i mieszczan · tich ziem viel- an = un
kiego xiąstwa litevskiego maią bicz
volni i vizvoleni od wszelkich podatkow
i platieza poboru sierebrszczizni i tesz dzia- u = n
kla i od kazdego brania i od pod vod
vozenia kamienia · bierzbienia abo drew
na palenie czegli abo vapna na ogrodi
od koszenia siana od inszich roboth ma-
lo spravedlivich · viszli tilko vyjmu-
iącz roboth i starich opravovania vij-
muiącz tesz kmiecie i poddanich xią-
zath paniat · sliachti · boiar od nas im da-
no wszakże sthari i zdawna zvikli z
virzai nam i naszim potomkom stare
pobori mostow novich popravovania
drog naprawienia wszalosci zachovivania
drog naprawienia

Tesz nimami mi ani
urzadnici naszi inszi
przichozich dannich kmieci i nievolnich
muszczin ani tesz zenszczin ani zadnich
poddanich przerzerzo nich · xiązat · pa-
niat · boiar mieszczan · ziem naszich viel-
kiego xiąstwa litewskiego ruskiego prus-
kiego ze przimovacz i vrzadnikom
naszim niedopuscziem przijmovacz
Takze prelati · xiazęta · panovie · sliachta
boiari mieszczanie vielkiego xiąstwa
litewskiego ludzi naszich i potomkow o = e

Wassich ktoregokolwiek stadla bedziemi maija sami przes siebie ani przes vrzadnikow swoich przijmowarz

Iteż nijmamij dawacz dzierzkich na poddanich przerzerzonich. xiazat. paniat. sliachti. boiar aże pirweij v pana tego czij poddani krziwda vczinil o sprawiedliwosrz mabir proszono. a ieslibi on na vn rok sprawiedliwosci vczinicz nierhcial tedi dzierzki nasz abo vrzadnikow nassich mabir possan. a win wktora wina vpadnie ti wini hospodarzu swemu a nie inszemu powinien bedzie placirz

Iteż obiecuiem i slubuiem isz panstwa Nassego i ziem vielkiego xiastwa litewskiego przerzerzonego nieumnieiszemi ale wgranirzach swoich iako przodkowie nassi a zwlasrza iako slawnei pamieri vielki xiadz alexander vitolt dziat nasz przerzerzoni dzierzal takze i mij granicza czalo a zupelnie mamidzierzerz i bronirz zbożei pomori wszitkiemi silami nassemi bedziem vsilowarz i rosszerzar

Tek obiecuiem i slu:
buiem isz w tich zie=
miach naszich wielkiego xiastwa lite
wskiego: ziem· zamkow· miasth· abo kto·
rich koluiek dzierdzistw wdzierzaniu i
ktorich kolwiek urzadow i dostoinosci· i
nimami davarz zadnemu rzudzoziemczo
ale tilko tu bilczu tich ziem wielkiego
xiastwa litewskiego naszego przerze
rzomego mami davarz i potomci naszi
beda davar A naswiadomie tego
pierzarz nassa iest przivia zana ktemu
listu Dzialo sie i dano przes vielmoz:
nego michaila olechnovicza zdzievial·
tova vielkiego xiastwa litewskiego
Canczlerza vilenskiego ve wtorek w·
dzien swietego zigmunta lata· 1451·
pisano przes karc marcina sluski pisa·
rza ktori to mial wsporuczeniu

Rzeſzkie Artikuli ktore ſa uchwalone na ſeimie brzeſcz: kim Mieſiaca Augusta lata bozego naro: dzenia 1544

Kſiążętom i panow
i wſzitkiemu rycer

T

stwo sliachtam i mieszcza
nom dla lepszego swiado
mia raczil kazacz na ro
kach sadovich w vilnie
pomtorziecz = wuoviedziecz
i vivolacti articuli i =
postavienie ktore sie
od iego krolewskiey
milosci uchwalone i b
w. panow rad na thim
seimie przeszlim val=
nim krzeleskim ssss

Wepiervein rzo miedzi inssemi
rzeczmi bedarz w brzescin prosili hospoda
ra iego milosci o popravienie statut i przi
czinienie ieszcze w inim viele irs artiku
low dla lepssei spraviedlivosci iezo mtri
vedle stanovienia brzesczkiego raczil insse

porucziċz panom radom ich milosci obracz i namienicz dziesiac person ludzi dobrich a vmieiacich prava · piacz osob rzimskiego zakonu a piacz grekzkiego ktorzi maia tenasteiruli vedlug potrzebi i vedlug boga tey rzeci sprawiedlivie popravicz i insse przi- rzini i napirvey sennie przet pani rada- mi ich milosciu i vsszitkiemi xiazaki i pa- niaki i vssemu rzicerstwu ich okazac gdzie potim przet pospoliti z iem na rzo vsszit- ka ziemia zvolic ma · ci artikuli bir vch- valone i przijate z iego mtza hospodar- skim dozvolenim rzo iego mtc slussno vie- dziec bedzie

Pirvi Czlonek

Czo sie do tirze maric viedziec isz od tego czassu nimeiia ska- celariey iego mtci nasza oczna zalobe listow zarucznich nay- micnie i naziemia spokoynego dzierzania vassego kto rzego od davnich czassow wdzierzemie iest vidavacz iedno ktobiy o rzecz sadzong albo przes sad ludzi w ziemia wstepoval albo tesz ktobi od ten na gardlo stoial a ten ktobi od niego zdrovia svoiego nieprzespieczen bil i do iego mtci z zaloba vciekl sie tedi o takove rzeczi sadzone v niebespieczenstwo zdrovia listi zarucne scancelariyey

o = v

o = v

hospodarskiei maią bić davane. Leczcza sie
do tirze tich slug vassich ktorzi ku. i. m. hos-
podaru z zalobą vrikaią sie a iego m[i]l[oś]c
sluzncą obron listi swoiemi iem rzinij
tedi. i. m. hospodar i dopiro morzmie raki
swoiej mirzamika i obroni pod danim
rzinirz medomravia i zostanie iego. m-
ką rzecz vedle dawnego obirzaia iako
przet tim bivalo A wszakze ieslibi slu-
gą panu swemu szkode vrzinil i themi
listi zarurznemi vsprawiedlivirz sie niech-
rial iemu tedi ten list bolsz iemu ku po-
mori mima bić. ichuv od vkazania listo
panu zarzteri niedziele. naktori rok przet
strona ludzmi dobremi ma sie panu swo-
iemu vewszitkim vsprawiedlivie. Jesli
vrzim vinni zostanie tedi maią tho po-
dle vczinkow swoich wszitko rzierzpier.

Wtori Czlonek

Wnosche czosrie tesz ku iego. k. m. rzinili abi nikto iеden drugiego nimial vizivać o rzecz swieczką do prava duchownego vedle statut. ale abi sadzili kozdi wpravie swoim a zwlaszcza duchownim ktorzi o rzeczi swierskich zwiali vizivarz do prava duchownego abi tego rzinirz niesmieli pot viną vstavioną kiedi wpravie swieczkim otho morą

sobie sprawiedliwosc mier i vczinicz

Nato odpowiedz

Krol iego milosc kazal wa na tho odpowiedziec. Isz iego mtc waril natimto rzecz zostawic isz duchowni nimaija przes to nikogo do prawa swego ducho wnego o swieczkie rzeczi wziwac iedno ktore beda ku duchownemu prawu przi slusac. stemi maija wprawie swoijm duchownim prawem obihodzic sie a o swieczkie rzeczi nimaija nikogo wpra wo swoie zawlorzicz

Trzeci Czlonek

Zakorie tesz prosili krola ie milosci abi mieszczanie sliachti o rani samich ich i podda nich swoich i o grabieze pra vem ziemskim a nie swoim niemiecz kim sprawiedliwosc czinili wedle statu tu czego oni nigdi do tego czassu czi nicz niechcieli

Odpowiedz

Krol iego milosc kazal vam na to
povie dzier. Isz pirvei mieszczanom tego
bilo vstaviono wtakovich rzeczach spra
viedlivosc czinicz sliachcie ziemskijm
pravem tak i do piero maiącz vmer i m.
o rany z holowszczizni slachetkie sliug
poddanich sadzir spraviedlivosc czinicz
ziemskim pravem a nie swoim maidbor
skijm

Czwarti Czlo:

Czesrie tesz prosili krola i mtri
tamze w brzesciu o articul kto
ri iuze pospolicie wpanstwie
tego mtri sobie przivlasczili isz sie smie
ia pisac i mianovac dworzami ie° mtri
woczim barzo vielkie omilnosci i potwa
rzi wspraviedlivosciach ludskich sie dzie
ia. Abi iuze od tego czassu dworzanie ie°
mtri tich ktorich bi. i. m. za dworzani mier
raczil w regestrze pana marszalka dwor
nego mier raczil a bili wpisani. a ktobi
smial mianovac sie i siebie w liscie za
vac i za dworzan wpisivac a nie bil
im cibi takovi gardlo tracil. a dworza
nine tesz. i. m. abi nie smial zadnemu pa
nu sluzic pot ta vina

Odpowiedz

Ozznaimić kazal iego milosc iz pirvei tego miesczanom bi lo podle zzadania vasskego raczil na tot artikul przizvolic pot tim sposo: bem: Asz i. m. panu marszalku dwornemu roskazacz to raczil zebi on ve wssit: kich dworzech hospodarskich w regestrzech swoich kazal wpisac ktorzi maiją rza: dnie naspravi iesdzic. A inssi ktorzi swo: volni w regestrze pana marszalka dwor: nego niebeda stoiec opisani. nimaią sie dworzam i. m. mianovacz i w liscie sie: bie davac wpisac pot karanim hospodar: skim. a ktemu i sprawi oni listowie kto: rich bi takovi nierzadni a niesluszni dworza: nie bili wpisani u zadnego sadu i prawa miescza miec nimaią

Piati Czlonek

Od przisiaggi wkostiele abi tam gdzie bi bili sadzicu y kiedi kto bedzie przisiaga czinic spra va skazana od tego czassu vierczy ni: maią davac iedno po dwa grossa

Szosti Czlonek

Ktemu czo ieszcze krola i. m. prosili abi panowie voievodi starosti dzierzawci po inssim dziercza:

niom · | po imionym vasz nieszadzili iedno wpovieriech na swoich mieszczanech

Odpowiedz

Krol i · m · kazal poviedziec isz · i · m · okolo tego spani radami swoimi omova czzil rzimirz isz na tho ich m · zostavil · isz voievodovie starosti z inssi vrzadniczi i sadzie nimaija ich m · gdzien indzien sadzir iedno na swoich mieszczanech wpovierie · na czosz panovie voievodi i starosti sami przizvolili · kro Ktoribi z vas sam po sobie dobren volij indzie a nie wpovieric chrieli stanovirz sie to bedzie na vassei volij

Siodmij Czlonek

Iszo sie do tirze pozvow i vizow przi pozviech · hospodar na tim ta rzecz zostavia zebi vize ve: dlug dawnego obirzaia pozivali · a czi ktorzi sie od pozvow krija abo do sie: bie niepuszczaija · abo tesz ci wktorich imioniach krzivdi sie dzieia · niezgesto bivaia tedi maija pozvi przes viza i przi sliachcie a w niebitnosci ich vrza: dnikom abo ciuonom i rkunien zebi bili davane · A jeslibi oni niechrieli ich przijmovarz tedi maija za obiecze nim kladzonie birz w dworzech ich

zktorich sie beda krziwdi dziać vize
tim pozwem pot tim sposobem rokima
ija położone bić kto kogo krziwisto po o = e
zowie ten vedle zwiklego obirzaia na oni
pozvi za rzteri niedziele maia stać. a kto
rebi pozvi na imieniv położone bili dla z
nikania rzizego od pozvana. abo ktobi w
tim imieniv od ktorego sie krziwda dzie
ie nierzasto bivat tim maija roki bić od
łożone pozvani naimieniv sevito to iest
za osm niedziel przet pravem stać

Osmi Rzlonek

Sadownich rokow rzo sie tesz tknie
ktore sa wstatucierh z ieżdżać sie
panom radam ich mtri do vilna położone
roki dla rzinienia spraviedlivosri pospoli
tej każdego hodu vedwurh niedzielarh
w = m wstapiwssi na post vielki m

Odpowiedz

Chrzać to iego k. mtr mier. abij
vam poddanim tim dostaterznie
spraviedlivość stanović sie mogla. ra-
rzil i. k. m. nieiednimi dwiema roki
sadovi z ieżdżania panom i. m. dla rzi
nienia spraviedlivosri do vilna vstano-
viać. Jedni roki na pierwssa niedzie-
la wstapiwssi w post vielki ktori trwa
i opravovana bić maija przij bithnosrij

u = n

I przes bitnosci hospodarskiei porzanossi od teij pirveij niedziele postu asz do zrzodij rzo przet vierbną niedzielą a tam się do konczir maiją. A drugi na swięti Michal rzimskiego swięta a ruskiego swięta pokrova w iesieni. trwar ma pozanossi od swiętego micháła asz do siedmi niedziel spelna. a tam się alisz w siedmi niedzielach spelnir maiją. A przet się im o krom tich rokow vedle dawnego zwirzaio. kiedi kto veschre ieden do drugiego do hospodara abo do panow rad. voievod i starost i dzierzavicz swoich povietovich volno bedzie zawzdi pozivar się i sprawiedlivosci sebie dochodzir wrzim komu rzego potrzeba bedzie

Dzieviąti Lzlo

vo = ω

Czosrie tesz. k. i. m. prosili abi xiągi sądowe niebili spovietu vivozone iedno zebi przij sędziech na mieszu zawzdi bili

Odpovied

oo = ω = vo

Iego. m. k. kazal vam povie dziec isz ta rzecz ostawia przi starodawnim obirzaiu isz ti xiąggi spani voievodami starosti dzierzawci ni maią niegdzie spoviatu vivozone bir iedno na mieiczu maią trwar

vo = ω

Dziesiąti Szlonek

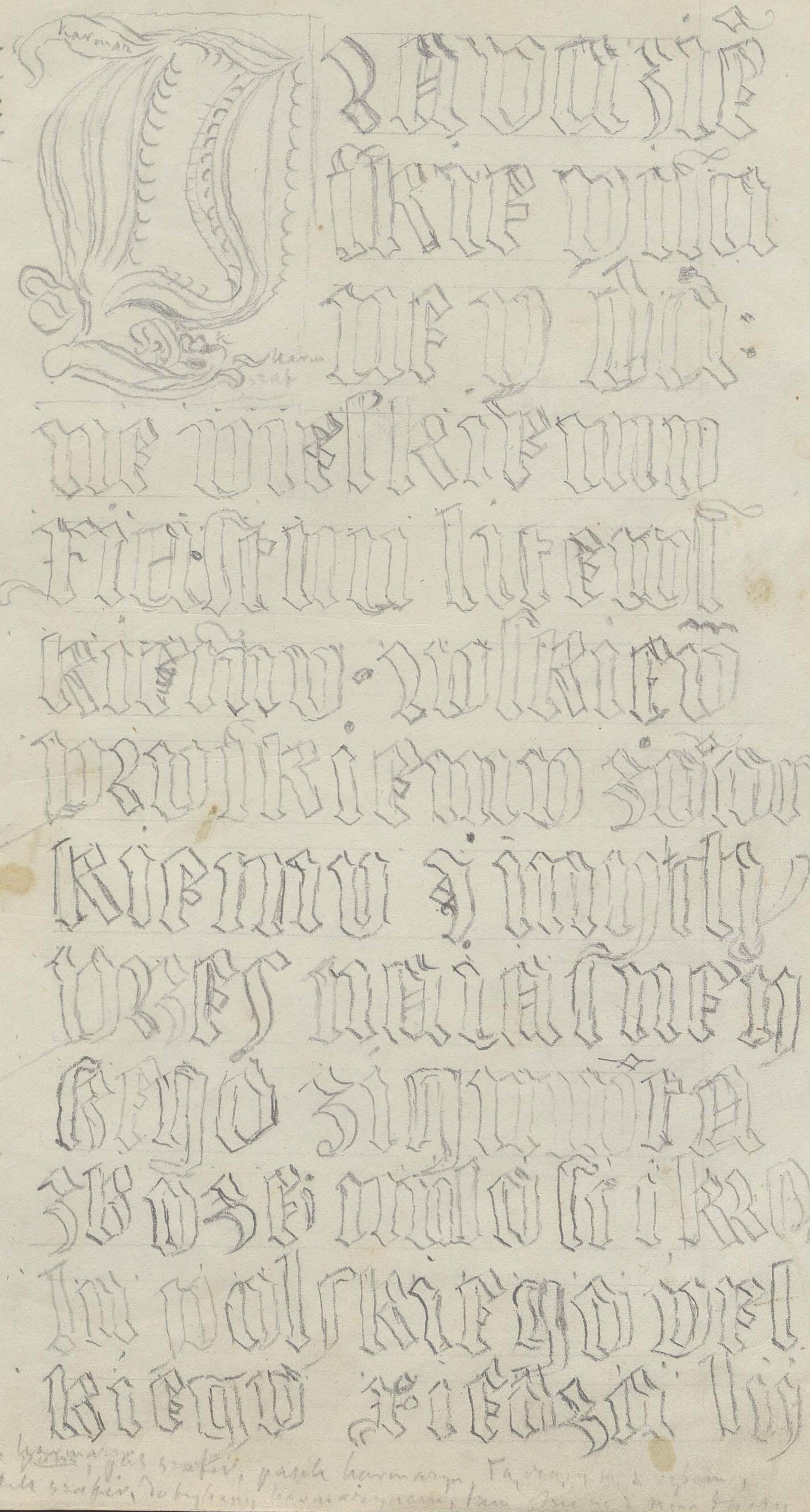
Vzitem rzosrie prosili vobrzesrv
isz panovie. voievodi. starosti.
dzierzawri vini na vasz bierza
ni i za tho w viazienie sadzaią
i keznie w domi vasse silaią abi iego m
rarzil vasz stergo vizvolic.

Odpoviedz

Iego milosr kazal vam povie
dzier isz i. m. rarzil natim
vstanovir. rzo mnodzi voie
vodovie. starosti. dzierzawrzi.
przes to nimaią wdomi va
sze keznìow swoirh silár ani
w viazanie bes slussnei przi
rzini i bes prava vas sadzar i zadneij
rziaskosri czinicz. Lerz rzo sie stanie vin
podle statutu tedi. i. m. natim ostanovie
isz maia voievodi starosti dzierzawrij
dwie rzasri na iego mtr do skarbu od
dawar pot tim sposobem Trzeria rzasr z
vin ma przirhodzir to iest kto vpadnie
dwanasrie rublow, tedi na hospodara
osm rubli a na panow vrzadnikow rzte
ri ruble i to vedle boga z milosierdzim
po bozinie bes krziku i bes riaszkosrij
ludskiej rzinirz i insse vini tak vielkie
iako male na hospodara dwie rzasrij
a na vrzadnika trzecia ma bir brana

I to czo kolwiek inssich vin na hosspoda-
ra · i · m · vezma tedi to maija na hosspo-
dara regestra pisac · i pospolv spieniadzmi
do skarbu oddavac ~~i pospolv~~ sie ho
lowszrzina slachetka stala tedi wssitka
a=d vina do skarbu hosspodarskiego ma bic
wziąta · chociabi sie i stroni poiednalij
przet sie dziesiac kop povinnego na voie-
g=a voda ma stego przichodzic · A iesli kto
vina hosspodarska vpadnie a nie chcial bi
tego placic · tedi maija panovie voievodi
vrzadnici roskazac · w ludzi iego vedle
d=a onij vini na hosspodara w viazac sie do
zaplati · A ktobi ludzi nimial pot soba
tedi ma samego do zamku osadzic poki
za chi dwie czasti i za trzecia voievodzi-
na dosic vczini · Nizli ze maia przes to
voievodi · starosti i dzierzawci lezniow
svoich w domu ich wsilacz

pasek karmazyn, pas szafir, pasek zielony, rąbek karmazyn

rąbek karmazyn, pas szafir, pasek karmazyn, ...
kwiatek szafir, ...

kowskiego · wielke-
go · ruskiego · po-
morskiego · ma ·
zowieczkiego etc

andrzość mo-
czna się iego kro-
lewskiej · miłości
wiroky

w grubszych pasach szafir, paski wskroś na złoto i ornamenta wszystkie srebrny pons.

Szafirowa po brzegach i pośrodku liter złoto, środek farba płowa.

litera pierwsza rejestru czarno i niebieszczonemi robiona

liczby listowe wszystkich kart I 2 3 4 5 6 7 8 9 10

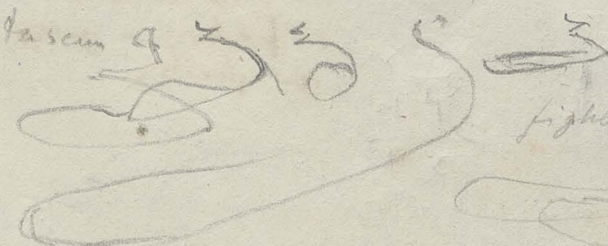
liczby kościelne i ij iij iiij v vi vij viij ix x

kustosze: A B C E F J K H

z pierwsze słowo każdego tytułu w tytule dą po lewej przekreślone rubro: 2

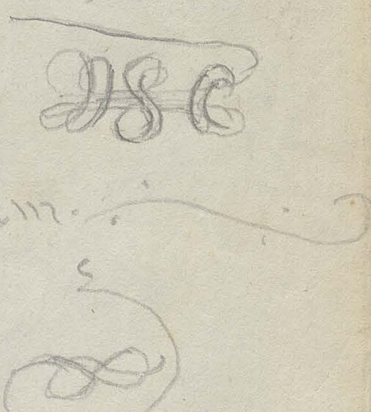
u spodu kart litery z kwiatkiem

figlik na końcu pochwały Króla Zygmunta

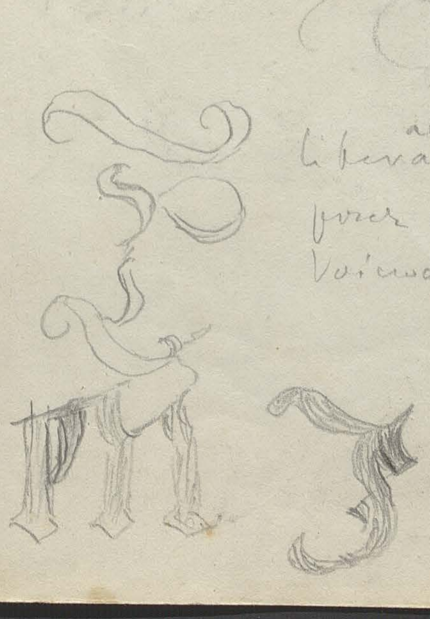
figlik na końcu rejestru Kordiadu 12go

figlik na końcu rejestru Kordiadu 13go

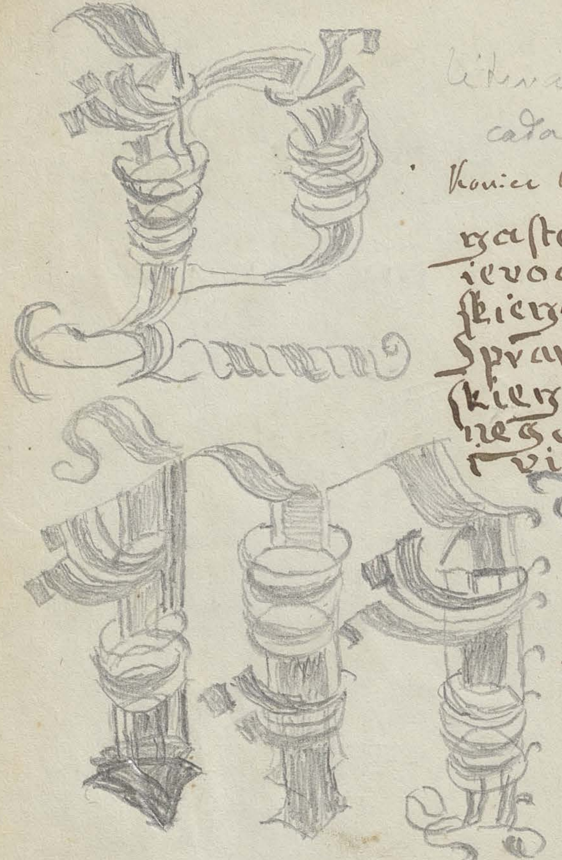

litera kapitalna atramentowa z tytułu Pochwały Króla Zygmunta przez Wojciecha Gastolda Grafa [illegible] Wojewody i Kanclerza wielk. xięstwa litewskiego

rubro z tejże pochwały: Na jej końcu po tytułach

rubro.

litera początkowa tekstu Pochwały króla Zygmunta
cała rulew

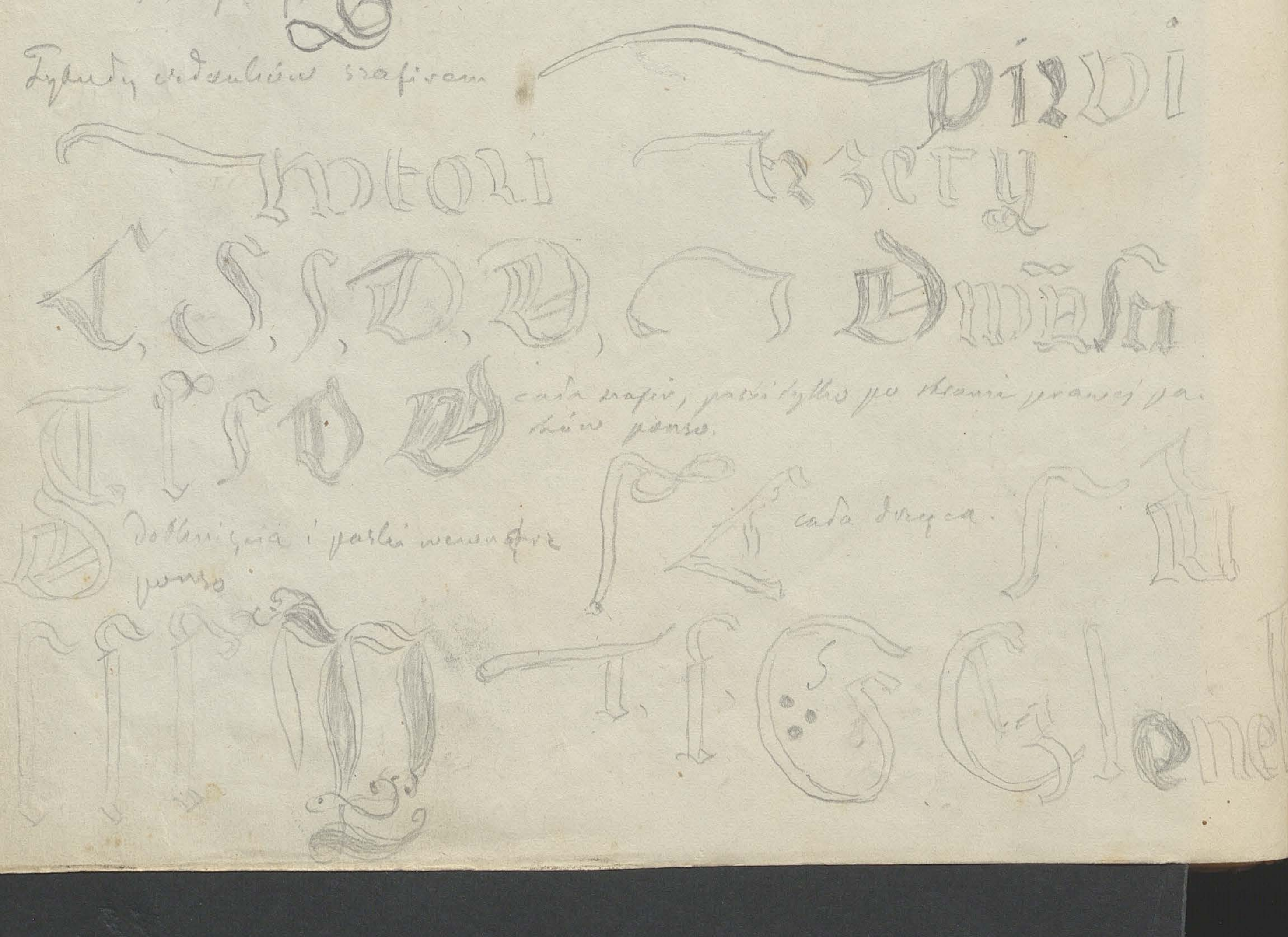
Koniec Pochwały:

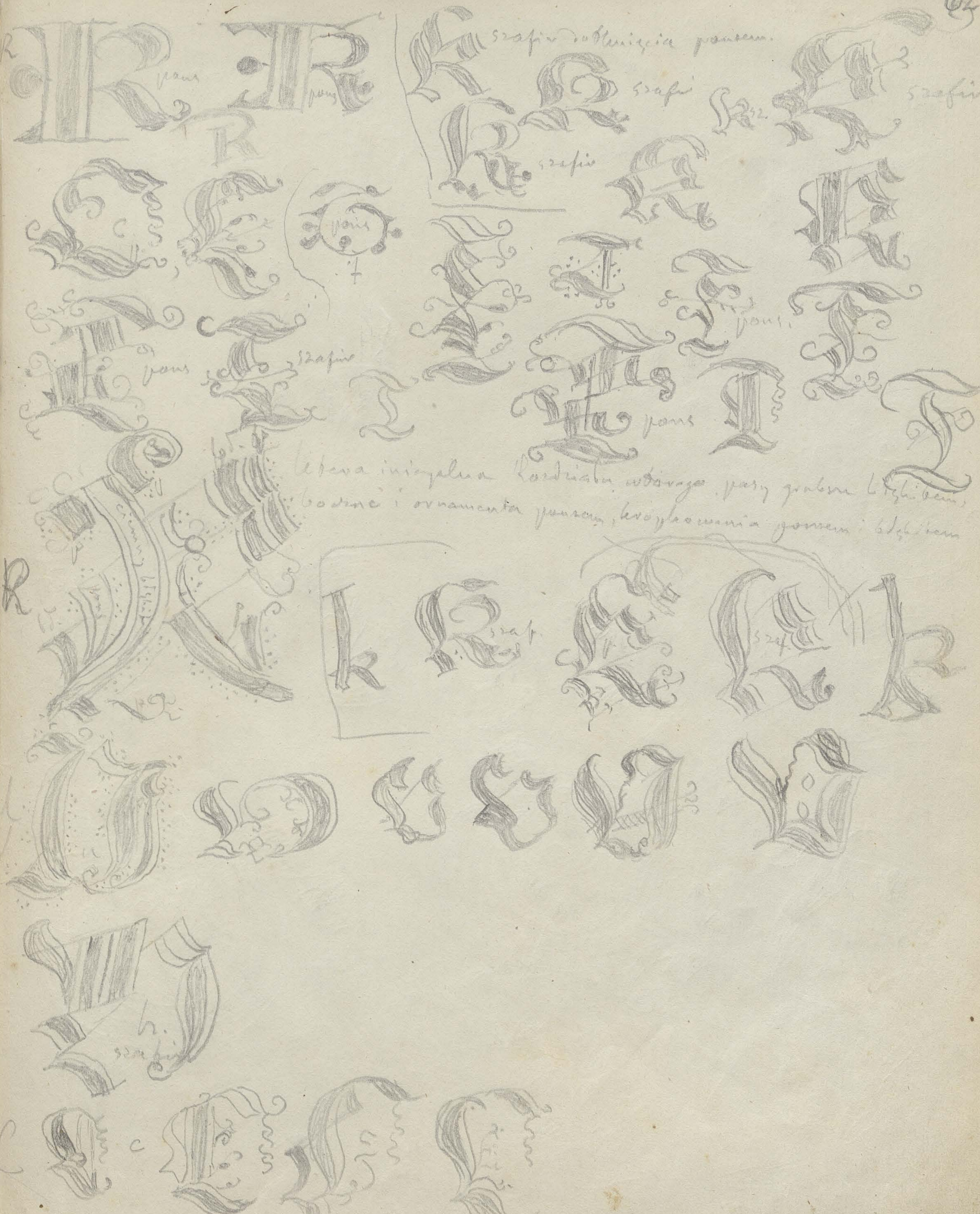
Przetosz ia Voitiech
Gastolt · Praw smurowanich gieranyion Vo
ievoda i Canzlerz vielkiego xiąstwa litew
skiego i starosti Belski mozerski i dalej · Badim
Spravietlive vrzinki vielkiego xiędza litew
skiego krola Zigmunta pana nassego dziedzic
nego sprawiedlivie vipisal · ktori iesze vissei
i vietsze vrzinki ktore · i · m · za sczasliwem
swoim panovaniu vrzinil, ktoresz vrzinki
i stare Prawowe szerzej opisuiącz kterzu
ten vzasz temu pisaniu dosirz

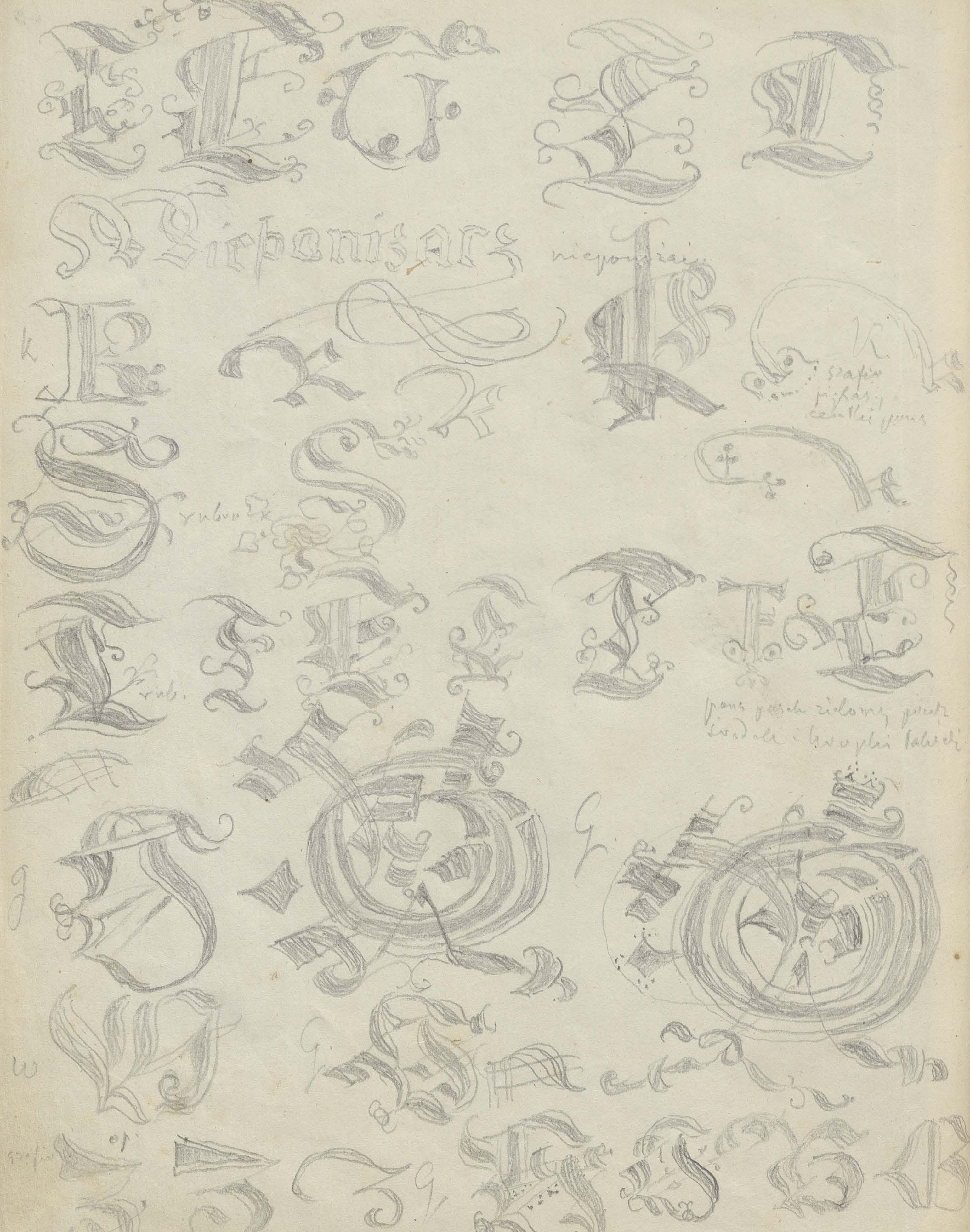
MI albo My Zigmunt i t.d. litera majestatyczna, piękna w rysunku i starannie narysowana. Kamień środkowe szafir, boczne ponso, kamiona boczne rów., wodliwe nieco przykrótsze. mało co przykrótsze

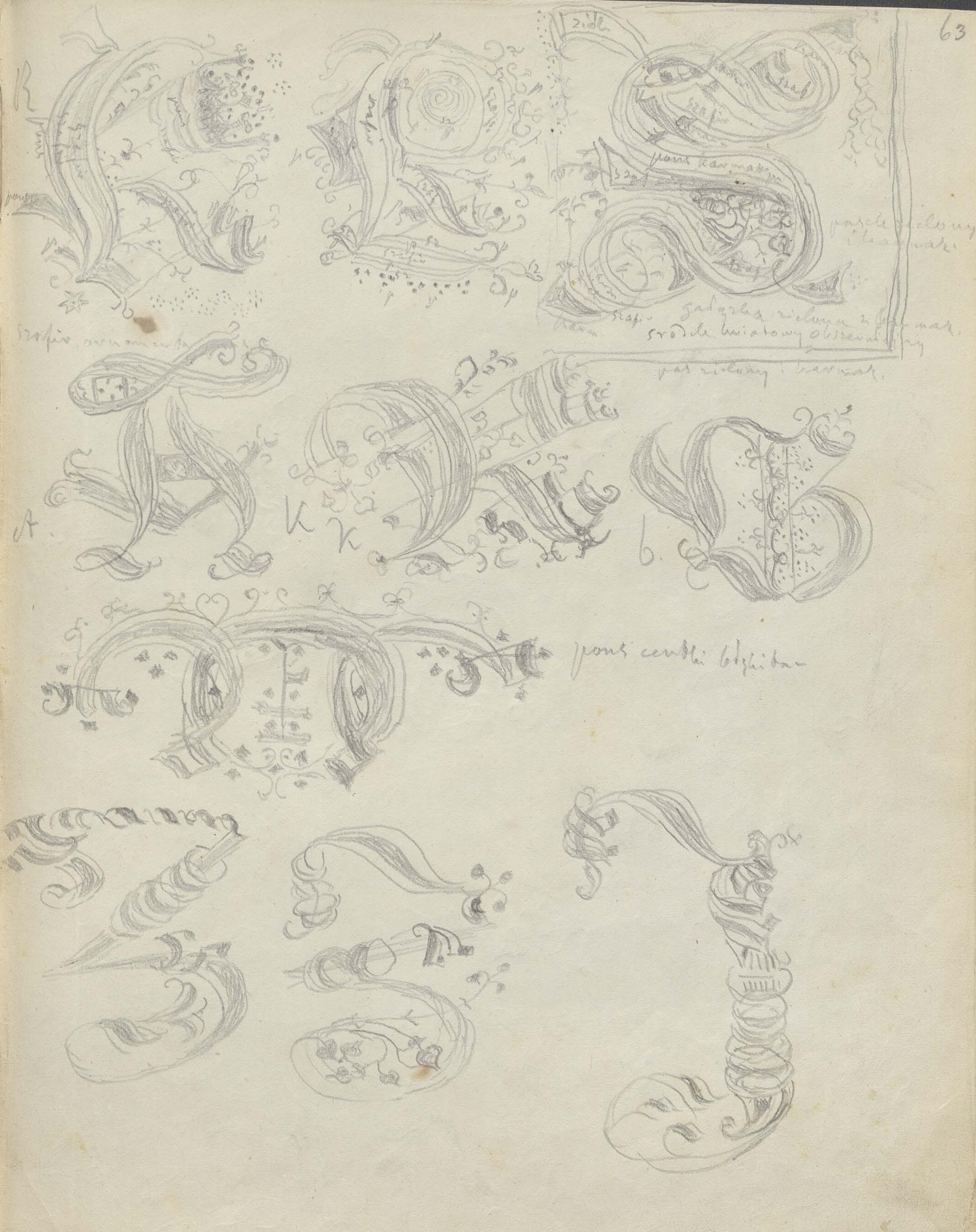
Peryody prologu porozdzielane znakiem A pons. M. Ostatnia litera prologu y, ÿ

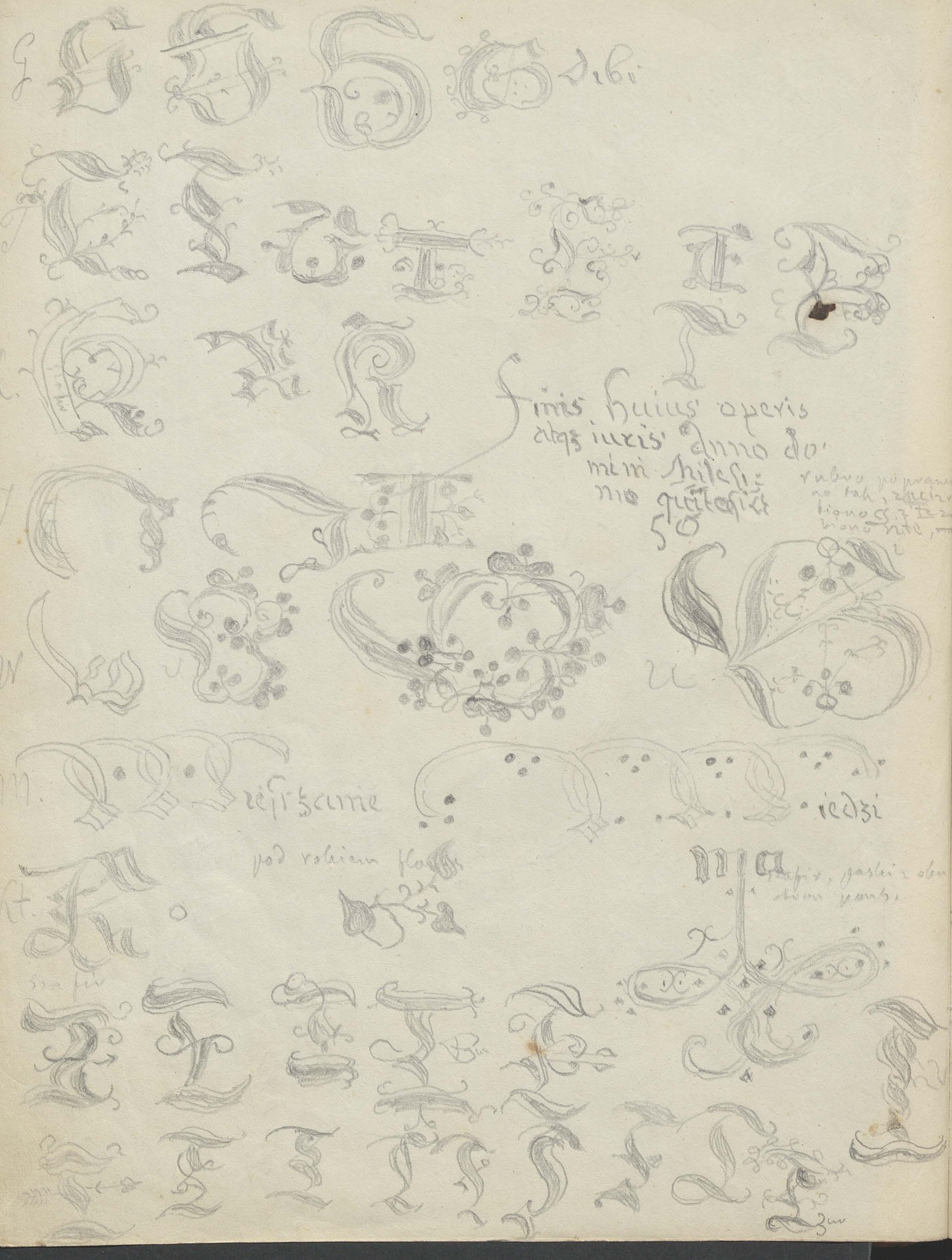
Tytuły rozdziałów szafirem

litera inicjalna rozdziału wtórego pary grubsze błękitem
bodnie i ornamenta ponsem, kropkowania ponsem i błękitem

szafir

R
szafir
gałązka zielona z karmazyn.
pas zielony i karmazyn.
A.
K
b.

Finis huius operis
atqz iuris Anno do
mini Milesi:
iedzi

Osmi Czternasti
Piętnasti

Szesnasti Człowek

Pierwszy, T. C. De

dennasti czlonek

C3 .... Piętnasti, C Czło...

Czternasti, Pierwszy pierwsza [illegible]

Członek

członek Dziewiąnasti Dzie
siąty

Czternasti członk centhi ponso.

Dwunasti Członek

Slonck, Zlonck, Czlurk, ſ

Trziebielti,

Koſti, G, ſ Pierwy Czlonk

pierwsza pons, dalsze szafé, w innem miejscu
pierwsza szafé, inne pons

Dwadzieſti ſiodmi

Czlo W, k, l, z

Trzy ... ſtrz ... Pierwiaſtki, 19ty

Trzinaſtki, 13ty poprawiony na 14sty

Czlonek

Rzternaſtki 14sty poprawiony na 15ty

Siodmaſto 17ty

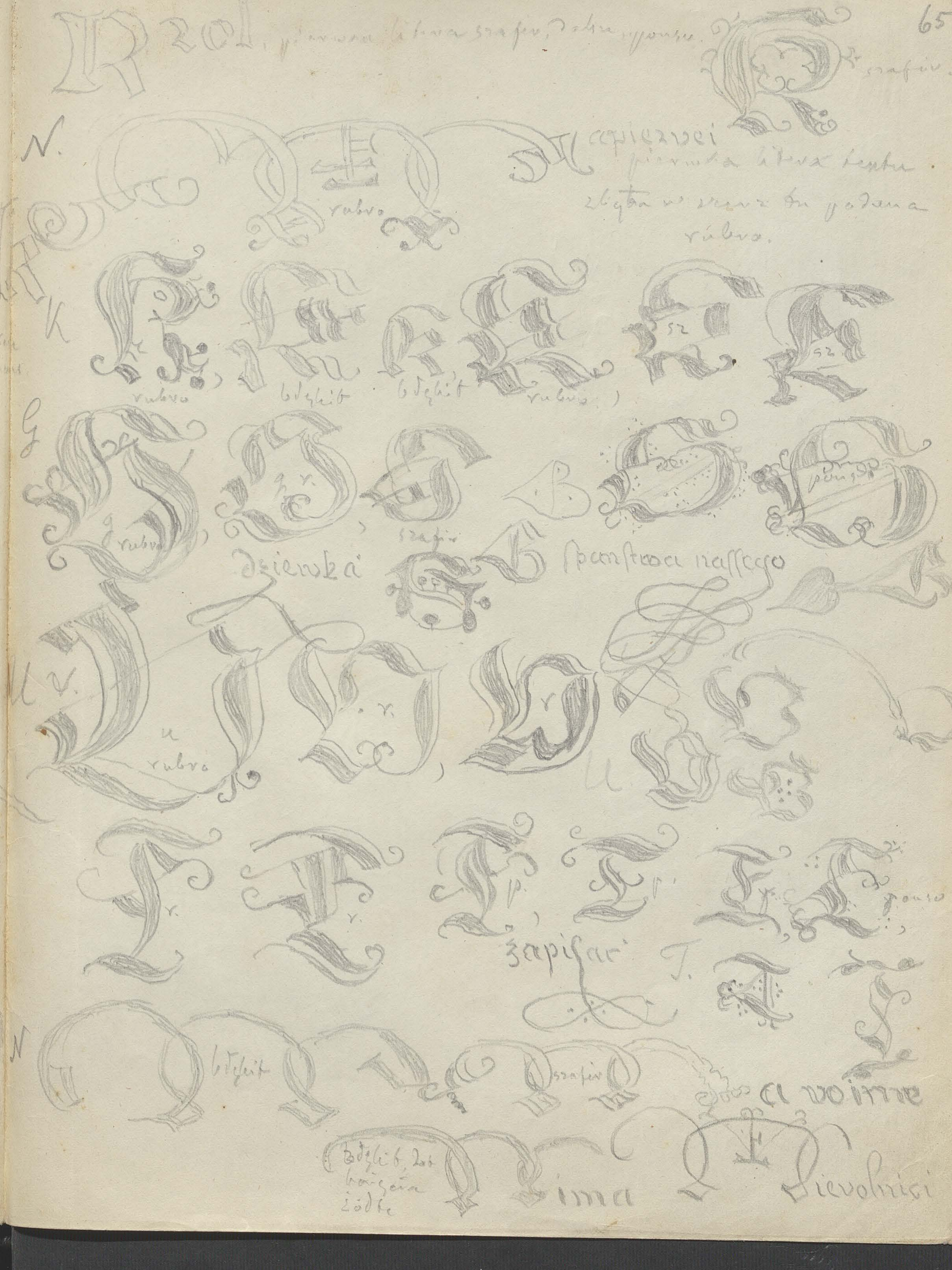
K

polo

unl

N

B

Król
N.
rubro
G
dziewka
grafir
N
bdzbit
grafer

[illegible] gra kolorów w tej literze, główny szafir, boczne pons, zielony, na pomniejszych, dolnej części ponsa.

